

PATVIRTINTA
Kauno miesto Žaliakalnio vietos veiklos grupės
narių visuotinio susirinkimo
2020 m. birželio 1 d. protokolu Nr. 2

2014–2020 metų
Europos Sąjungos
fondų investicijų
veiksmų programa

KAUNO MIESTO ŽALIAKALNIO VIETOS VEIKLOS GRUPĖ

KAUNO MIESTO ŽALIAKALNIO VIETOS PLĖTROS STRATEGIJA

ORIGINALAS

KAUNAS, 2020

*Kauno miesto Žaliakalnio
vietos veiklos grupės
pirmininkas, pirmininkas,
Giedrėnė Žukaitė*

(be autspaudu)

TURINYS

NAUDOJAMOS SANTRUMPOS.....	4
IVADAS.....	5
1. VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS ĮGYVENDINIMO TERITORIJA IR GYVENTOJŲ, KURIEMS TAIKOMA VIETOS PLĖTROS STRATEGIJA, APIBRĖŽTIS	7
1.1. VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS ĮGYVENDINIMO TERITORIJA.....	7
1.1.1. Teritorijos geografinė padėtis, plotas	7
1.1.2. Teritorijos išskirtinumas ir identitetas	8
1.2. TERITORIJOS GYVENTOJŲ SKAIČIUS IR JŲ APIBŪDINIMAS, TIKSLINĖS GYVENTOJŲ GRUPĖS	10
1.2.1. Teritorijos gyventojų skaičius ir jų apibūdinimas	10
2. TERITORIJOS, KURIAI Rengiama vietos plėtros strategija, analizė	12
2.1. DEMOGRAFINIO VYSTYMOSI POREIKIŲ IR GALIMYBIŲ ANALIZĖ	12
2.1.1. Gyventojų skaičiaus ir struktūros tendencijos	12
2.1.2. Gimtumo tendencijos	14
2.1.3. Mirtingumo tendencijos	14
2.1.4. Migracijos tendencijos	15
2.1.5. Gyventojų išsilavinimo tendencijos	16
2.1.6. Demografinės situacijos atitikimas gyventojų poreikių analizės išvados	17
2.2. SOCIALINIO VYSTYMOSI POREIKIŲ IR GALIMYBIŲ ANALIZĖ	17
2.2.1. Darbo jėgos tendencijos	17
2.2.2. Nedarbo tendencijos	19
2.2.3. Užimtumo tendencijos	20
2.2.4. Socialinę atskirtį patiriantys gyventojai	22
2.3. EKONOMINIO VYSTYMOSI POREIKIŲ IR GALIMYBIŲ ANALIZĖ	25
2.3.1. Tarptautinės aplinkos situacija ir prognozės	25
2.3.2. Nacionalinės aplinkos situacija ir prognozės	29
2.3.3. Kauno regiono ekonominė situacija ir prognozės	30
2.3.4. Kauno miesto ir Žaliakalnio seniūnijos ekonominė situacija	33
2.4. KAUNO MIESTO INTEGRUOTOS TERITORIJOS VYSTYMO PROGRAMOS ANALIZĖ	38
2.5. TERITORIJOS SSGG ANALIZĖ	42
3. VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS TIKSLAI, UŽDAVINIAI IR JŲ ĮGYVENDINIMO STEBĖSENOS RODIKLIAI BEI INTEGRUOTO IR NOVATORIŠKO STRATEGIJOS POBŪDŽIO APIBŪDINIMAS	45
3.1. VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS TIKSLAI, UŽDAVINIAI IR JŲ ĮGYVENDINIMO STEBĖSENOS RODIKLIAI	45
3.2. INTEGRUOTO IR NOVATORIŠKO STRATEGIJOS POBŪDŽIO APIBŪDINIMAS	53
3.2.1. Integruoto pobūdžio apibūdinimas	53
3.2.2. Novatoriško pobūdžio apibūdinimas	56
3.3. KITŲ BIVP IR HORIZONTALIŲJŲ PRINCIPŲ BEI PRIORITETŲ APIBŪDINIMAS	56
3.3.1. Teritorinio principo apibūdinimas	56
3.3.2. „Iš apačios į viršų“ principo apibūdinimas	57
3.3.3. Tinklaveikos ir bendradarbiavimo principo apibūdinimas	59
3.3.4. Vietos finansavimo ir valdymo principo apibūdinimas	59
3.3.5. Darnaus vystymosi horizontaliojo prioriteto apibūdinimas	60
4. GYVENAMOSIOS VIETOVĖS BENDRUOMENĖS DALYVAVIMO, RENGiant vietos plėtros strategiją, apibūdinimas	61
5. VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS ĮGYVENDINIMO VEIKSMŲ PLANAS	64
6. VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS VALDYMO IR STEBĖSENOS TVARKOS APIBŪDINIMAS.....	71
6.1. UŽ VEIKSMŲ, SKIRTŲ VIETOS PLĖTROS STRATEGIJAI ĮGYVENDINTI, ATRANKĄ, STRATEGIJOS ĮGYVENDINIMO KOORDINAVIMĄ IR STEBĖSENĄ ATSAKINGI MIESTO VVG ORGANAI	71
6.2. VEIKSMŲ IR JUOS ĮGYVENDINANČIŲ PROJEKTŲ VYKDYTOJŲ ATRANKOS ĮGYVENDINIMO PROCEDŪRA	75
6.2.1. Partnerystės principo apibūdinimas	75
6.2.2. Moterų ir vyrų lygių galimybių ir nediskriminavimo prioriteto apibūdinimas	75
6.2.3. Jaunimo horizontaliojo prioriteto apibūdinimas	76

6.3. VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS STEBĖSENOS TVARKA	76
6.4. VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS PAKEITIMŲ INICIJAVIMO PROCEDŪRA.....	78
7. VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS FINANSINIS PLANAS.....	79
PRIEDAI	87
1 PRIEDAS. VEIKSMŲ DETALUS APRAŠYMAS	87
2 PRIEDAS. VEIKSMŲ FINANSINIS PAGRINDIMAS.....	94
3 PRIEDAS. GYVENTOJŲ APKLAUSOS ATASKAITA.....	97

NAUDOJAMOS SANTRUMPOS

BVP – bendrasis vidaus produktas

EBPO – Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacija (angl. OECD)

ESFA – Europos socialinio fondo agentūra

FA – fiziniai asmenys

JA – juridinis asmuo

Kauno ITV Programa – 2014–2020 metų Kauno miesto integruotos teritorijos vystymo

KMTP – VšĮ Kauno mokslo ir technologijų parkas

LDB – Lietuvos darbo birža

LSD – Lietuvos statistikos departamentas

Programa

NEET – Nedarbantis, nesimokantis ir mokymuose nedalyvaujantis jaunimas (angl. santrumpa)

TVF – Tarptautinis valiutos fondas

VPS – vietos plėtros strategija

VVG – vietos veiklos grupė

Žaliakalnio VVG – Asociacija Kauno miesto Žaliakalnio vietos veiklos grupė

IVADAS

Vietos plėtros strategiją parengusi miesto VVG. Kauno miesto Žaliakalnio vietos plėtros strategiją parengė Asociacija Kauno miesto Žaliakalnio vietos veiklos grupė (toliau – Žaliakalnio VVG).

Informacija apie Žaliakalnio VVG steigimą. Kauno miesto Žaliakalnio VVG steigimo sutartis pasirašyta 2015 m. liepos 20 d., Žaliakalnio VVG steigiamasis susirinkimas įvyko 2015 m. rugpjūčio 3 dieną, Juridinių asmenų registre Žaliakalnio VVG įregistruota 2015 m. rugpjūčio 21 d.

Žaliakalnio VVG, įkurta horizontalios ir vertikalios partnerystės principu, apjungia vientisą Kauno miesto savivaldybės Žaliakalnio seniūnijos teritoriją ir gyventojus, suvienija valdžios, verslo ir nevyriausybinių sektorių atstovus spartesnei tikslinės teritorijos plėtrai įgyvendinti.

Žaliakalnio VVG steigėjai – aštuoni juridiniai asmenys: Žaliakalnio bendruomenės centras „Spindulys“, Bendruomenės centras „Žaliakalnio aušra“, Kauno Žaliakalnio bendruomenės centras „Pelėdos“, bendruomenės centras Asociacija „Žaliasis Ažuolynas“, Kauno miesto savivaldybė, Kauno prekybos, pramonės ir amatų rūmai, Kauno krašto pramonininkų ir darbdavių asociacija, Lietuvos viešbučių ir restoranų asociacija. Asociacijos būstinės vieta: Partizanų g. 5, 50217 Kaunas, Kauno m. sav.

Žaliakalnio VVG valdymo struktūra. Visuotinis narių susirinkimas yra aukščiausias Žaliakalnio VVG valdymo organas. Jam pavaldi Žaliakalnio VVG valdyba, Žaliakalnio VVG pirmininkas. Visuotinis narių susirinkimas parenka revizorių (auditorių ar audito įmonę). Valdyba yra kolegialus valdymo organas, už savo veiklą atsiskaito visuotiniam narių susirinkimui. Pirmininkas yra vienasmenis valdymo organas.

Žaliakalnio VVG nariai: Žaliakalnio bendruomenės centras „Spindulys“, Bendruomenės centras „Žaliakalnio aušra“, Kauno Žaliakalnio bendruomenės centras „Pelėdos“, bendruomenės centras Asociacija „Žaliasis Ažuolynas“, Kauno miesto savivaldybė, Kauno prekybos, pramonės ir amatų rūmai, Kauno krašto pramonininkų ir darbdavių asociacija, Lietuvos viešbučių ir restoranų asociacija, labdaros ir paramos fondas Gyvenimo vartai.

Žaliakalnio VVG valdybos sudėtis: Zigmantas Dargevičius (Kauno prekybos, pramonės ir amatų rūmai), Vilius Burokas (Kauno krašto pramonininkų ir darbdavių asociacija), Audronė Didžgalvienė (bendruomenės centras Asociacija „Žaliasis Ažuolynas“), Elena Jurkutė (Kauno Žaliakalnio bendruomenės centras „Pelėdos“), Regina Markevičienė (bendruomenės centras „Žaliakalnio aušra“), Raimondas Krištaponis (Lietuvos viešbučių ir restoranų asociacija), Darius Razmislevičius (Kauno miesto savivaldybė), Edita Plūkienė (Kauno miesto savivaldybė), Donatas Večerskis (Kauno miesto savivaldybė).

Žaliakalnio VVG pirmininkė – Regina Markevičienė.

Žaliakalnio VVG vertybės: tolerantiškumas, partnerystė, bendruomeniškumas, atvirumas, prieinamumas, novatoriškumas, aktyvumas, iniciatyvumas, patriotiškumas, realistiškumas, pasitikėjimas, teisingumas, savanoriškumas, atsakomybė ir įsipareigojimas.

Žaliakalnio VVG veiklos tikslas ir uždaviniai. Žaliakalnio VVG veiklos tikslas – gerinti vietines įsidarbinimo galimybes, didinti Žaliakalnio bendruomenės socialinę integraciją, išnaudojant Žaliakalnio bendruomenės, verslo ir vietos valdžios ryšius.

Žaliakalnio VVG uždaviniai:

1. rengti ir įgyvendinti Žaliakalnio vietos plėtros strategiją;
2. skatinti Žaliakalnio seniūnijos gyventojus aktyviai dalyvauti priimant ir įgyvendinant sprendimus, susijusius su Žaliakalnio seniūnijos plėtra;
3. telkti suinteresuotų vietos valdžios, verslo, vietos bendruomenės, nevyriausybinių organizacijų, kitų įstaigų ir organizacijų pastangas, ieškant tinkamiausių sprendimų Žaliakalnio seniūnijos ekonominei ir socialinei gerovei kelti;

4. skatinti ir palaikyti vietines Žaliakalnio seniūnijos gyventojų iniciatyvas verslo, aplinkos ir kraštovaizdžio apsaugos, švietimo, kultūros, socialinės paramos ir kitose srityse, taip gerinant vietines įsidarbinimo galimybes;
5. organizuoti ir teikti paramą Žaliakalnio teritorijoje veikiančių bendruomenių ir kitų nevyriausybinių organizacijų projektams ir iniciatyvoms įgyvendinti;
6. plėtoti ir palaikyti ryšius su kitomis vietos veiklos grupėmis, nevyriausybėmis nacionalinėmis ir tarptautinėmis organizacijomis bei kitomis įstaigomis ir organizacijomis Lietuvoje ir užsienyje;
7. teikti pasiūlymus vietos ir nacionalinės valdžios institucijoms bei organizacijoms dėl bendruomenės inicijuotos Žaliakalnio seniūnijos plėtros programos planų ir priemonių kūrimo bei įgyvendinimo;
8. organizuoti Žaliakalnio seniūnijos plėtros dalyvių švietimą ir mokymą;
9. teikti informaciją socialiniams partneriams.

Vietos plėtros strategijos rengimo tikslas. Vietos plėtros strategijos rengimo tikslas – parengti suinteresuotųjų pusių poreikius atitinkančią vietos plėtros strategiją, tokiu būdu sudarant prielaidas išnaudoti vietos bendruomenės, verslo ir vietos valdžios ryšius ir pagerinti Žaliakalnio tikslinės teritorijos gyventojų vietines įsidarbinimo galimybes bei didinti bendruomenės socialinę integraciją.

1. VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS ĮGYVENDINIMO TERITORIJA IR GYVENTOJŲ, KURIEMS TAIKOMA VIETOS PLĖTROS STRATEGIJA, APIBRĖŽTIS

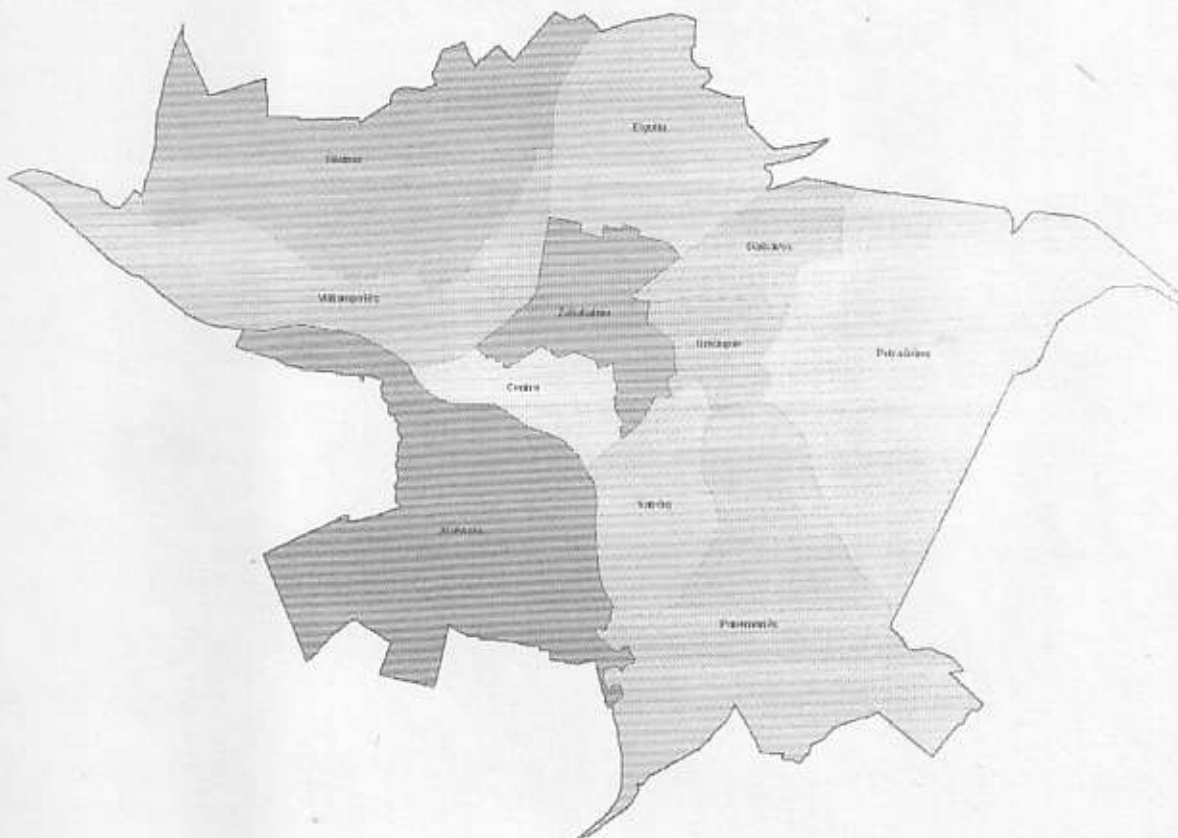
1.1. VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS ĮGYVENDINIMO TERITORIJA

1.1.1. Teritorijos geografinė padėtis, plotas

Kauno miesto Žaliakalnio vietos plėtros strategija įgyvendinama Žaliakalnio tikslinėje teritorijoje, kurios ribos sutampa su Kauno miesto savivaldybės Žaliakalnio seniūnijos teritorija.

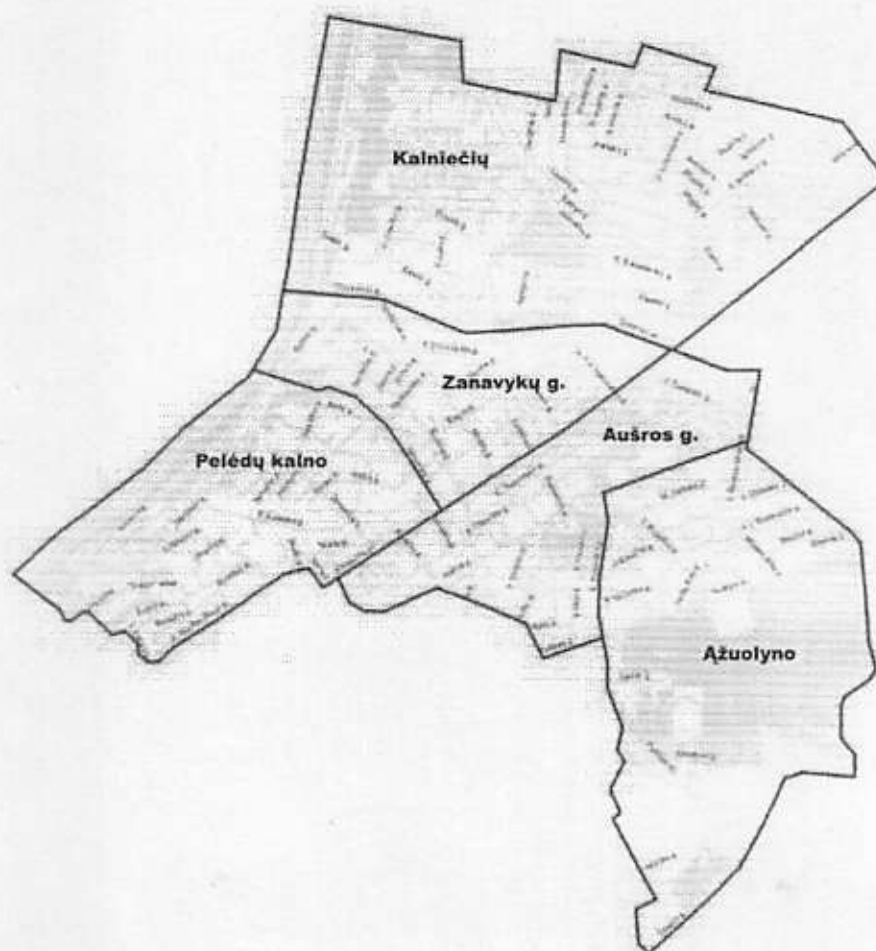
Žaliakalnio tikslinė teritorija yra centrinėje Kauno miesto teritorijos dalyje (žr. 1.1 pav.). Žaliakalnio seniūniją supa kitos Kauno miesto seniūnijos – Centro seniūnija, Vilijampolės seniūnija, Eigulių seniūnija, Dainavos seniūnija, Gričiupio seniūnija, Šančių seniūnija.

Bendras Žaliakalnio seniūnijos plotas yra 7,35 kv. km.

1.1 pav. Žaliakalnio tikslinės teritorijos padėtis Kauno miesto savivaldybės teritorijoje (šaltinis: SI „Kauno planas“)

Žaliakalnio tikslinė teritorija sutampa su Žaliakalnio seniūnijos teritorija. Žaliakalnio seniūnija yra padalinta į penkias seniūnaitijas (1.2 pav.): Aušros g., Ažuolyno, Kalniečių, Pelėdų kalno ir Zanavykų g.

1.2 pav. Žaliakalnio tikslinės teritorijos administracinis suskirstymas (seniūnaitijos)
(šaltinis: Žaliakalnio seniūnija)

1.1.2. Teritorijos išskirtinumas ir identitetas

Žaliakalnis – vienas žymiausių Kauno rajonų, iki galo suformuotas tarpukariu. Tarpukario laikotarpiu po Vilniaus praradimo Kaunas tapo valstybės laikinąja sostine. 1923 metais sudarytame miesto plano projekte (rengėjas – Kopenhagos inžinierius M. Frandsenas drauge su lietuviu A. Jokimu) Žaliakalniui buvo numatyta ypatinga funkcija – ateityje šis rajonas turėjo tapti administraciniu laikinosios sostinės centru. Plane buvo suformuota viena svarbiausių urbanistinė, architektūrinė, istorinė vertėmis pasižyminčių Žaliakalnio dalių – trapecijos formos plano teritorija tarp Radvilėnų plento, K. Petrausko gatvės bei Vydūno alėjos. Erdvūs sklypai, nuo gatvės atitraukti namai, puoselėjami daržai bei sodeliai suformavo savitą rajono vaizdą, kuris kartais apibūdinamas kaip „miestas-sodas“. Dėl puikios strateginės padėties rajone ėmė kurtis Kauno inteligentai. Pradėtos statyti įmantrios medinės vilos, kotedžai.

Unikaliu geometriniu planu išsiskirianti teritorija yra įtraukta į Nekilnojamųjų kultūros vertybių registro urbanizuotų vietovių sąrašą, joje įkurtas vienintelis mieste I-asis Žaliakalnio kultūrinis draustinis, o pats Žaliakalnis miestiečių ir svečių akyse yra įgijęs prestižinio rajono įvaizdį. Tai atsispindi ir 2014 m. rugpjūčio mėnesio duomenų pagrindu parengtoje „Kauno miesto

savivaldybės teritorijos nekilnojamojo turto masinio vertinimo ataskaitoje¹ ir Kauno miesto savivaldybės nekilnojamojo turto verčių zonų žemėlapyje².

Vieni svarbiausių Žaliakalnio charakterį palaikančių objektų – autentiški mediniai gyvenamieji namai. Medinė architektūra, kultūros paveldas apskritai yra svarbūs elementai etninei kultūrai pažinti ir savitumui išlaikyti. Medinė architektūra išlaiko kultūrinę tapatybę, todėl ji yra saugotina, tvarkytina ir puoselėtina. Čia išsaugota ir autentiška gyvenamoji aplinka: išlaikytos sklypo apželdinimo, eksterjero ir interjero detalės, tradicinė gyvensena. Būtent gyvenamąją aplinką, kaip itin vertingą šio rajono tapatumo, traukos elementą pabrėžia ir kultūros paveldo specialistai.

Žaliakalnyje gyvena daug talentingų kūrėjų, valstybės veikėjų, tarp jų – Lietuvos prezidentai K. Grinius ir V. Adamkus, ministras pirmininkas J. Tūbelis, Vasario 16-sios akto signataras, diplomatas ir istorikas P. Klimas, muziejininkas P. Galaunė, dailininkai K. Šimonis, P. Kalpokas, A. Galdikas, M. Katiliūtė, A. Samuolis, J. Šileika, A. Vienožinskis, skulptorius J. Zikaras, rašytojai K. Binkis, V. Krėvė, V. Mykolaitis-Putinas, B. Sruoga, publicistas M. Šalčius, architektai F. Vizbaras, K. Reisonas, V. Dubeneckis, Vl. Zubovas, valstybės teatro solistai K. Petrauskas ir A. Sodeika, aktorės U. Babickaitė ir E. Žalinkevičaitė - Petrauskienė, muzikas V. Kuprevičius, kino režisierius V. Žalakevičius, dramaturgas J. Grušas. Žaliakalnyje kurį laiką praleido ir literatūros klasikai Vaižgantas, S. Nėris, I. Simonaitytė.

Žaliakalnis pasižymi įvairia funkcinė struktūra: prie pagrindinių gatvių (Savanorių pr. ir kt.) – polifunkcinė, kita dalis monofunkcinė. Didelė dalis užstatyta mažaaukščiais gyvenamaisiais namais, dalis teritorijos yra rekreacinė, nedidelė dalis – karinės ir pramoninės teritorijos. Žaliakalnio gyventojų tankumas 1,8 karto didesnis už Kauno miesto gyventojų tankumą.

Žaliakalnyje gausu miesto svarbos esamų ir plėtotinų sporto, kultūros ir rekreacinių viešųjų erdvių ir teritorijų: S. Dariaus ir S. Girėno stadiono ir sporto halės erdvė, P. Vileišio aikštės, kurioje vyko 1-oji Lietuvos Dainų šventė, su ledo arena, futbolo ir lengvosios atletikos maniežių erdvė, Kristaus Prisikėlimo šventovės aikštė, Kauko laiptų baseino zona, Sporto gatvė, Ažuolyno parkas, kuriam suteiktas NATURA 2000 teritorijos statusas, Kauno tvirtovės VII fortas. Žaliakalnį su miesto centru jungia 10 laiptų bei funikulierius.

Teritorija išsiskiria buvusiomis pramoninėmis ir karinėmis erdvėmis, turinčiomis konversijos potencialą: buvusi metalo apdirbimo gamykla „Koordinate“ prie Savanorių prospekto (reikalinga konversija), buvusi radijo gamyklos „Banga“ teritorija (šiandien įvykdyta dalinė konversija), karinė teritorija prie Radvilėnų plento (reikalinga konversija).

Teritorijoje yra Kauno technologijos universiteto, Lietuvos sporto universiteto, Lietuvos sveikatos mokslų universiteto, Kauno kolegijos, Kauno technikos kolegijos padalinių ir bendrabučių, VšĮ Kauno mokslo ir technologijų parko³ padalinys, 3 gimnazijos, 1-a progimnazija, 1-oji inžinerinė mokykla Lietuvoje – KTU inžinerijos licėjus, 2 pradinės mokyklos, 1 darželis-mokykla, 4 papildomo ugdymo įstaigos, 11 ikimokyklinio ugdymo įstaigų, 39-ių Žaliakalnyje įsikūrusių nevyriausybinių organizacijų būstinės, Lietuvos sveikatos mokslų universiteto ligoninė VšĮ Kauno klinikos ir kt. įstaigos.

Šią istorinę miesto dalį būtina išsaugoti ir modernizuoti, suderinant paveldosaugos, aplinkosaugos ir urbanistinės plėtros interesus, bei užtikrinant viešojo pažinimo ir naudojimo funkcijas – t.y. sudarant sąlygas dabarties ir ateities kartoms nekilnojamąjį kultūros paveldą pažinti, lankyti ir juo naudotis.

¹ Šaltinis: VĮ Registrų centras,

<http://www.registrucentras.lt/ntr/vertinimas/masinis/masvert.php?src=1&sav=43&ver=19>

² Žaliakalnio seniūnijos didžioji dalis patenka į 15.3, 15.4, 15.5, 15.6, 15.7, 15.21 zonas, kur Zonoje ribota nekilnojamojo turto pasiūla. Šie veiksniai įtakoja aukštas nekilnojamojo turto kainas.

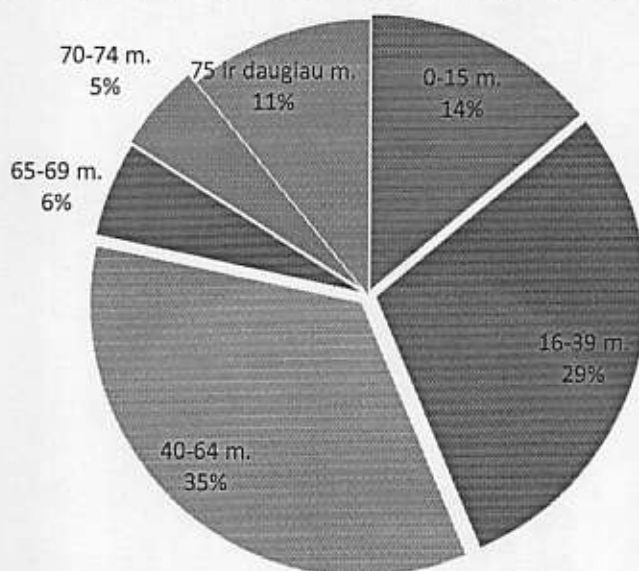
³ 2014 m. gruodžio 31 d. įvykęs neeilinis visuotinis dalininkų susirinkimas priėmė sprendimą reorganizuoti VšĮ KTU regioninį mokslo parką sujungimo būdu su VšĮ Kauno aukštųjų ir informacinių technologijų parku ir VšĮ Kauno regioniniu inovacijų centru, sukuriant naują VšĮ Kauno mokslo ir technologijų parką.

1.2. TERITORIJOS GYVENTOJŲ SKAIČIUS IR JŲ APIBŪDINIMAS, TIKSLINĖS GYVENTOJŲ GRUPĖS

1.2.1. Teritorijos gyventojų skaičius ir jų apibūdinimas

2015 metų lapkričio 1 dienos duomenimis (šaltinis: Žaliakalnio seniūnija) Žaliakalnio seniūnijoje buvo registruoti 24.704 gyventojai.

Teritorijos gyventojų struktūra pagal amžių. 2015 metų lapkričio 1 dienos duomenimis (šaltinis: Žaliakalnio seniūnija) Žaliakalnio seniūnijoje buvo registruoti 3.462 gyventojai, kurių amžius 0-15 metų, 7.299 gyventojai, kurių amžius – 16-39 metai, 8.577 gyventojai, kurių amžius – 40-64 metai, 1.375 gyventojai, kurių amžius – 65-69 metai, 1.265 gyventojai, kurių amžius – 70-74 metai, 2.726 gyventojai, kurių amžius – 75 ir daugiau metų (žr. 1.3 pav.).

1.3 pav. Žaliakalnio gyventojų struktūra pagal amžių 2015 m.
(šaltinis: Žaliakalnio seniūnija)

Teritorijos gyventojų struktūra pagal ekonominį aktyvumą. 2015 metų lapkričio mėn. 1 dienos duomenimis (šaltinis: Žaliakalnio seniūnija) Žaliakalnio seniūnijoje darbingo amžiaus gyventojų (nuo 16 metų amžiaus) skaičius buvo apie 21.242 asmenys, iš jų darbo jėga – apie 12.483 asmenys (2.11 lentelė). Darbingo amžiaus gyventojų skaičių mažina nemenka emigracija, didelis mirtingumas ir mažėjantis šių gyventojų grupę papildančių jaunų asmenų skaičius.

Lietuvos darbo biržos 2015 metų lapkričio 30 dienos duomenimis Žaliakalnio seniūnijoje buvo registruota 830 bedarbių, iš kurių: 147 bedarbiai – 16-29 metų asmenys, 496 bedarbiai – 30-55 metų amžiaus, 187 bedarbiai – vyresni nei 55 metų amžiaus.

Tikslių duomenų apie užimtuosius Žaliakalnio seniūnijos gyventojus vietos plėtros strategijos rengimo metu negauta, todėl Žaliakalnio seniūnijos užimtųjų skaičius išvestas, remiantis rodikliais apie darbo jėgą ir bedarbius. Įvertinta, kad Žaliakalnio seniūnijoje užimtųjų skaičius yra apie 11.653 asmenys.

Suskaičiuota, jog neaktyvių gyventojų 16-64 metų amžiaus grupėje yra apie 3.747 asmenys, 65 m. ir vyresnių gyventojų grupėje – apie 5.012 asmenys, iš viso apie 8.759 asmenys.

1.2.2. Tikslinės gyventojų grupės

Tikslinės gyventojų grupės, į kurias orientuojama vietos plėtros strategija, yra apibūdintos 1.1 lentelėje.

1.1 lentelė. Vietos plėtros strategijos tikslinės grupės

Tikslinė grupė	Tikslinių grupių dydis Žaliakalnio seniūnijoje
Socialinę atskirtį patiriantys darbingi asmenys (t.sk. specialių poreikių šeimos narius globojantys asmenys; asmenys, esantys atostogose vaikui prižiūrėti (iki vaikui sukaks treji metai))	205 asmenys, esantys atostogose vaikui prižiūrėti (iki vaikui sukaks treji metai) ⁴ ; 744 specialių poreikių šeimos narius globojantys asmenys ⁵ .
Darbingų gyventojų šeimos nariai, kurie dėl amžiaus, neįgalumo ar kitų priežasčių negali savarankiškai rūpintis asmeniniu gyvenimu ir savarankiškai dalyvauti visuomenės gyvenime	472 specialųjį nuolatinės priežiūros (pagalbos) poreikį turintys asmenys; 272 specialųjį nuolatinės slaugos poreikį turintys asmenys.
Pabėgėlio statusą turintys užsienio piliečiai	5 ⁶ pabėgėlio statusą turintys užsienio piliečiai.
Darbingo amžiaus neaktyvūs asmenys (t.sk. nedirbantis jaunimas)	8.759 darbingo amžiaus neaktyvūs asmenys
Bedarbiai	830 bedarbių.
Verslininkai, kurie yra pradėję vietos plėtros strategijos įgyvendinimo teritorijoje vykdyti ūkinę komercinę veiklą ne anksčiau kaip prieš 1 metus iki pradėjimo dalyvauti projekto veiklose	881 asmenys, įsigiję verslo liudijimus ⁷ ; 372 asmenys, vykdančys individualią veiklą ⁸ .
Ne anksčiau kaip prieš 1 metus iki projekto pasiūlymo pateikimo vietos veiklos grupei dienos (tuo atveju, kai atstovaujama įmonė yra pareiškėju	139 ne anksčiau kaip prieš 1 metus iki projekto pasiūlymo pateikimo vietos veiklos grupei dienos (tuo atveju, kai

⁴ Žaliakalnio seniūnijos duomenimis 2012 metais buvo išmokėta 236 vienkartinės išmokos gimusiems vaikams, 2014 metais buvo išmokėtos 263 tokios išmokos. Vidutiniškai Žaliakalnio seniūnijoje per metus gimsta apie 250 vaikų. Apskaičiuojant tikslinės grupės dydį, remiamasi Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos 2016 m. sausio 13 d. raštu Nr. (14.5E) I-206, kuriame teigiama, kad atostogose vaikui prižiūrėti (iki vaikui sukaks vieneri metai) Žaliakalnio seniūnijoje 2015 m. lapkričio mėn. 1 dieną buvo 205 asmenys, 2011 m. lapkričio 1 d. – 335 asmenys.

⁵ nustatyta sudėjus specialųjį nuolatinės priežiūros (pagalbos) poreikį turinčių asmenų ir specialųjį nuolatinės slaugos poreikį turinčių asmenų skaičių.

⁶ Kaune prieglobstį gavusių užsieniečių integracijos programoje 2015 metų lapkričio 30 dienos duomenimis dalyvavo 20 asmenų (10 suaugusių ir 10 vaikų). Pabėgėlio statusą Kaune turi 4 asmenys (1 suaugęs ir 3 vaikai). Iš integracijos programose dalyvaujančių asmenų niekas negyvena Žaliakalnio seniūnijoje (daugiausia užsieniečiai gyvena Eigulių, Centro ir Šančių seniūnijose (šaltinis: Lietuvos Raudonojo Kryžiaus draugijos Pabėgėlių integracijos centras). Planuojama, jog Lietuvoje vien per artimiausius dvejus metus bus priimta daugiau nei 1000 pabėgėlių, todėl daroma prielaida, jog ir Žaliakalnyje pabėgėlių statusą gavusių asmenų skaičius išaugs iki 10 asmenų, iš kurių 5 bus suaugę asmenys.

⁷ Valstybinės mokesčių inspekcijos duomenimis, 2015 metais per 9 mėnesius Kauno mieste buvo įregistruoti 8090 asmenų, įsigijusių verslo liudijimą. Remiantis Kauno miesto ir Žaliakalnio seniūnijos gyventojų skaičiaus santykiu, išskaičiuojame, jog Žaliakalnio seniūnijoje per metus įregistruotas 881 toks asmuo. Duomenys bus patikslinti, gavus Valstybinės mokesčių inspekcijos pateiktą informaciją.

⁸ Valstybinės mokesčių inspekcijos duomenimis, 2015 metais per 9 mėnesius Kauno mieste buvo įregistruoti 3.415 asmenys, veikiančys pagal individualios veiklos pažymą. Remiantis Kauno miesto ir Žaliakalnio seniūnijos gyventojų skaičiaus santykiu, išskaičiuojame, jog Žaliakalnio seniūnijoje per metus įregistruotas 372 tokie asmenys. Duomenys bus patikslinti, gavus Valstybinės mokesčių inspekcijos pateiktą informaciją.

ar partneriu) arba iki pradėjimo dalyvauti projekto veiklose (tuo atveju, kai atstovaujama įmonė nėra pareiškėju ar partneriu) Juridinių asmenų registre įregistruotų ir ūkinę komercinę veiklą vietos plėtros strategijos įgyvendinimo teritorijoje vykdančių įmonių darbuotojai ir valdymo organų atstovai.	atstovaujama įmonė yra pareiškėju ar partneriu) arba iki pradėjimo dalyvauti projekto veiklose (tuo atveju, kai atstovaujama įmonė nėra pareiškėju ar partneriu) Juridinių asmenų registre įregistruotų ir ūkinę komercinę veiklą vietos plėtros strategijos įgyvendinimo teritorijoje vykdančių įmonių (juridinių asmenų) ⁹ darbuotojai ir (arba) valdymo organų atstovai.
---	--

2. TERITORIJOS, KURIAI RENGIAMA VIETOS PLĖTROS STRATEGIJA, ANALIZĖ

2.1. DEMOGRAFINIO VYSTYMOSI POREIKIŲ IR GALIMYBIŲ ANALIZĖ

2.1.1. Gyventojų skaičiaus ir struktūros tendencijos

Gyventojų skaičius. Žaliakalnio seniūnijos duomenimis 2015 metų lapkričio 1 dieną seniūnijoje buvo registruoti 24.704 gyventojai. Žaliakalnio seniūnijoje, kaip ir Kauno mieste, Kauno apskrityje, Klaipėdos mieste ir šalyje, gyventojų skaičius 2012-2014 metais mažėjo (2.1 lentelė). Pažymėtina, jog Žaliakalnio seniūnijoje gyventojų skaičius mažėjo sparčiau ($\downarrow 5,30$ %). Gyventojų skaičių mažino nemenka emigracija, didelis mirtingumas ir mažėjantis jaunų asmenų skaičius.

2.1 lentelė. Gyventojų skaičiaus kitimas 2012-2014 metais

Gyventojų skaičius	2012 m. pr.	2015 m. pr.	Pokytis, proc.
Lietuva	3.003.641	2.921.262	-2,74
Kauno apskr.	599.638	583.047	-2,77
Kauno m. sav.	310.773	301.357	-3,03
Žaliakalnio seniūnija (lapkričio mėn. 1 d.)	26.087	24.704	-5,30
Klaipėdos m. sav.	160.142	156.141	-2,50

(šaltinis: Žaliakalnio seniūnija, LSD)

Gyventojų pasiskirstymas pagal amžių. 2015 metų lapkričio 1 dienos duomenys (2.2 lentelė) rodo, kad Žaliakalnio seniūnijoje 2012-2015 metais mažėjo 65 ir daugiau metų amžiaus gyventojų dalis, didėjo gyventojų iki 64 metų amžiaus dalis.

2.2 lentelė. Žaliakalnio gyventojų sudėtis pagal amžiaus grupes 2012-2014 metais

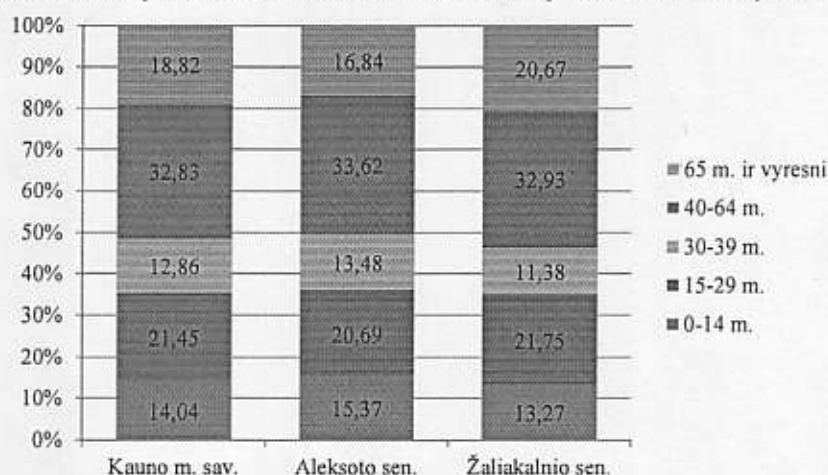
Amžiaus grupė	2012 m. lapkričio 1 d.	2015 m. lapkričio 1 d.	Pokytis, proc.
0-15 m.	13,83	14,01	1,31
16-39 m.	29,50	29,55	0,16

⁹ Valstybinės mokesčių inspekcijos duomenimis, 2015 metais per 9 mėnesius Kauno mieste buvo įregistruoti 1.281 juridiniai asmenys. Remiantis Kauno miesto ir Žaliakalnio seniūnijos gyventojų skaičiaus santykiu, išskaičiuojame, jog Žaliakalnio seniūnijoje per metus buvo įregistruojama apie 139 juridiniai asmenys.

40-64 m.	34,64	34,72	0,23
65-69 m.	5,61	5,57	-0,76
70-74 m.	5,33	5,12	-4,13
75 ir daugiau m.	11,09	11,03	-0,53

(šaltinis: Žaliakalnio seniūnija)

Palyginus Žaliakalnio seniūnijos duomenis (2011 m. gyventojų ir būsto surašymo duomenys) su Kauno miesto (t. sk. kitos tikslinės teritorijos – Aleksoto seniūnijos) duomenimis (2.1 pav.) galima teigti, jog Žaliakalnio seniūnija išsiskiria: didesniu 65 metų ir vyresnių gyventojų skaičiumi, mažesniu vaikų iki 14 metų skaičiumi, mažesniu 30-39 metų amžiaus asmenų skaičiumi.

2.1 pav. Gyventojų sudėtis pagal amžiaus grupes tikslinėse teritorijose 2011 metais
(šaltinis: LSD)

Gyventojų pasiskirstymas pagal amžių atskirose Kauno miesto dalyse atitinka tam tikras miesto gyventojų vidinės migracijos bei urbanistinės plėtros tendencijas. Mažiausia pensinio amžiaus gyventojų dalimi bei didžiausia darbingo amžiaus gyventojų ir vaikų dalimi pasižymi naujai urbanizuojamos teritorijos ir vėliausiai statyti gyvenamieji miesto mikrorajonai.

Palyginus 2015 metų Žaliakalnio seniūnijos duomenis su kitomis lyginamosiomis teritorijomis (2.3 lentelė) dar labiau išryškėja aukščiau minėtos Žaliakalnio neigiamos demografinės senėjimo ypatybės – didelis mirtingumas ir mažėjantis šių gyventojų grupę papildančių jaunų asmenų skaičius: itin didelė pensinio amžiaus (65 m. ir vyresnių) vyresnių asmenų dalis, didesnė 40-64 m. amžiaus gyventojų dalis ir mažesnė vaikų ir jaunimo (iki 39 m.) dalis.

2.3 lentelė. Gyventojų sudėtis pagal amžiaus grupes 2015 metais

	0-15 m.	16-39 m.	40-64 m.	65-69 m.	70-74 m.	75 m. ir daugiau
Lietuva	15,67	30,71	34,89	4,93	4,55	9,24
Kauno apskritis	14,49	31,16	33,90	5,07	4,85	9,44
Kauno m. sav.	15,12	32,15	32,79	5,21	5,07	9,66
Žaliakalnio seniūnija	14,01	29,55	34,72	5,57	5,12	11,03
Klaipėdos m. sav.	16,21	31,35	34,05	4,90	4,26	9,21

(šaltinis: Žaliakalnio seniūnija, LSD)

2.1.2. Gimstamumo tendencijos

2014 metais Žaliakalnio seniūnijoje gimė 263 naujagimiai. Žaliakalnio seniūnijoje, priešingai negu Kauno mieste, Kauno apskrityje, Klaipėdos mieste ir šalyje, gimusiųjų skaičius 2012-2014 metais išaugo (2.4 lentelė). Pažymėtina, jog Žaliakalnio seniūnijoje naujagimių skaičius padidėjo itin sparčiai ($\uparrow 11,44\%$). Naujagimių skaičiaus augimas Žaliakalnio seniūnijoje sietinas su padidėjusiu jaunų šeimų apsigyvenimu Žaliakalnio seniūnijoje. Kitose teritorijose gimusiųjų skaičiaus mažėjimui didžiausią reikšmę turėjo nemenka jaunų žmonių emigracija ir ekonomikos būklė.

2.4 lentelė. Gimusiųjų skaičiaus kitimas 2012-2014 metais

	2012 m.	2014 m.	Pokytis, proc.
Lietuva	30.459	30.369	-0,30
Kauno apskr.	5.978	5.956	-0,37
Kauno m. sav.	3.193	3.163	-0,94
Žaliakalnio seniūnija	236	263	11,44
Klaipėdos m. sav.	1.841	1.840	-0,05

(šaltinis: Žaliakalnio seniūnija, LSD)

Bendras gimstamumo rodiklis tūkstančiui gyventojų 2014 metais Žaliakalnio seniūnijoje siekė 10,65 ir buvo didesnis nei Kauno mieste, apskrityje, Lietuvoje, bet mažesnis nei Klaipėdos mieste (2.5 lentelė). Pažymėtina, jog Žaliakalnio seniūnijoje gimstamumo rodiklis padidėjo itin sparčiai ($\uparrow 17,68\%$).

2.5 lentelė. Gimstamumo kitimas 2012-2014 metais

	2012 m.	2014 m.	Pokytis, proc.
Lietuva	10,19	10,36	1,59
Kauno apskr.	10,03	10,18	1,52
Kauno m. sav.	10,34	10,45	1,07
Žaliakalnio seniūnija (lapkričio 1 d.)	9,05	10,65	17,68
Klaipėdos m. sav.	11,55	11,74	1,62

(šaltinis: Žaliakalnio seniūnija, LSD)

Gimusiųjų skaičiaus augimas Žaliakalnio seniūnijoje sietinas su padidėjusiu jaunų šeimų apsigyvenimu Žaliakalnio seniūnijoje 2013-2014 metais. Kitose teritorijose gimusiųjų skaičiaus mažėjimui didžiausią reikšmę turėjo nemenka jaunų žmonių emigracija ir ekonomikos būklė.

2.1.3. Mirtingumo tendencijos

2014 metais Žaliakalnio seniūnijoje mirė 591 asmuo (2.6 lentelė). Mirusiųjų asmenų skaičius 2012-2014 metais nagrinėjamoje teritorijoje, priešingai nei Kauno mieste, Kauno apskrityje, Klaipėdos mieste ir šalyje, žymiai padidėjo ($\uparrow 118,89\%$).

2.6 lentelė. Mirusiųjų skaičiaus kitimas 2012-2014 metais

	2012 m.	2014 m.	Pokytis, proc.
Lietuva	40.938	40.252	-1,68
Kauno apskr.	8.012	7.846	-2,07
Kauno m. sav.	4.020	3.860	-3,98
Žaliakalnio seniūnija (lapkričio 1 d.)	270	591	118,89
Klaipėdos m. sav.	2.001	1.987	-0,70

(šaltinis: Žaliakalnio seniūnija, LSD)

Bendras mirtingumo rodiklis tūkstančiui gyventojų Žaliakalnio seniūnijoje 2012-2014 metais išaugo nuo 10,35 iki 23,92. Pažymėtina, jog mirtingumo rodikliai visose kitose palyginamosiose teritorijose 2014 metais buvo žymiai mažesni (2.7 lentelė).

2.7 lentelė. Mirtingumo kitimas 2012-2014 metais

	2012 m.	2014 m.	Pokytis, proc.
Lietuva	13,70	13,73	0,18
Kauno apskr.	13,44	13,41	-0,22
Kauno m. sav.	13,02	12,75	-2,03
Žaliakalnio seniūnija (lapkričio 1 d.)	10,35	23,92	131,14
Klaipėdos m. sav.	12,56	12,68	0,96

(šaltinis: Žaliakalnio seniūnija, LSD)

2.1.4. Migracijos tendencijos

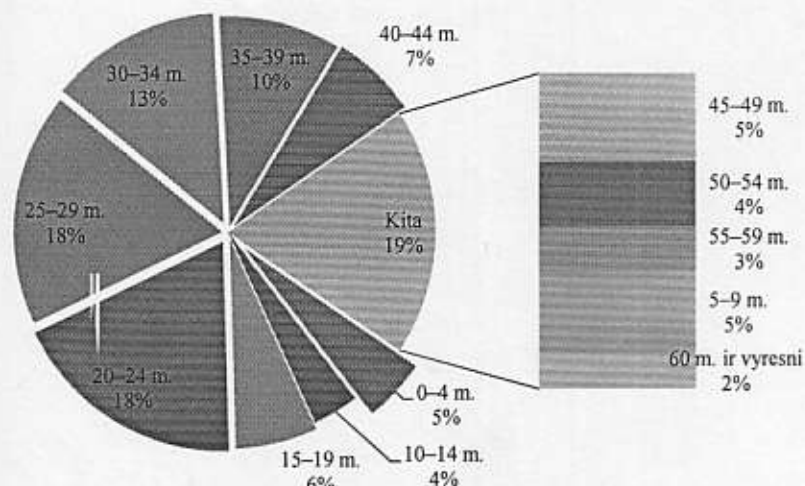
2012-2014 metais Žaliakalnio seniūnijos neto migracija buvo teigiama ir didėjo: nuo +1.090 iki +1.167 asmenų. Teigiama neto migracija Žaliakalnio seniūnijoje sietina su padidėjusiu jaunų šeimų apsigyvenimu Žaliakalnio seniūnijoje. Neto migracija kitose palyginamosiose teritorijose visą laikotarpį buvo neigiama, nors emigracijos mastai jose mažėjo (2.8 lentelė).

2.8 lentelė. Neto migracijos tendencijos 2012-2014 metais

	2012 m.	2014 m.	Pokytis, proc.
Lietuva	-21.257	-12.327	-42,01
Kauno apskr.	-4.784	-2.301	-51,90
Kauno m. sav.	-3.047	-1.958	-35,74
Žaliakalnio seniūnija (lapkričio 1 d.)	1.090	1.167	7,06
Klaipėdos m. sav.	-1.432	-1.017	-28,98

(šaltinis: Žaliakalnio seniūnija, LSD)

Emigrantų struktūra pagal amžių. Darbingo amžiaus gyventojų skaičių mažina nemenka emigracija – 2014 metais Lietuvoje 59,19% visų emigrantų sudarė asmenys nuo 20 iki 39 metų (2.2 pav.).

2.2 pav. Emigrantų struktūra pagal amžiaus grupes
(šaltinis: LSD)

2.1.5. Gyventojų išsilavinimo tendencijos

2011 metų gyventojų ir būstų surašymo duomenimis Kauno miestas¹⁰ išsiskiria itin didele gyventojų su aukštuoju išsilavinimu dalimi (30,16 %). Atsižvelgiant į tai, kad Žaliakalnio seniūnijoje veikia kelių aukštųjų mokyklų (Lietuvos sveikatos mokslų universiteto, Kauno technologijos universiteto, Kauno kolegijos, Kauno technikos kolegijos) padaliniai ir bendrabučiai, galima daryti prielaidą, kad gyventojų su aukštuoju išsilavinimu dalis yra didesnė, nei vidutiniškai Kauno mieste. Kauno mieste palyginti mažesnė gyventojų dalis su aukštesniojo ir specialiojo vidurinio išsilavinimu (15,27 %)

2.9 lentelė. Gyventojų pasiskirstymas pagal išsilavinimą

	Aukštasis	Aukštesnysis ir specialusis vidurinis	Vidurinis	Pagrindinis	Pradinis	Nebaigę pradinės mokyklos, nelankę mokyklos, neraštingi	Nenurodė	Iš viso
Lietuva	21,24	16,92	30,57	14,66	14,93	1,66	0,01	100,00
Kauno apskritis	23,72	15,71	31,74	13,14	14,22	1,45	0,02	100,00
Kauno m. sav.	30,16	15,27	31,36	10,49	11,61	1,09	0,03	100,00
Klaipėdos m. sav.	26,04	18,63	31,05	12,01	11,10	1,15	0,02	100,00

(šaltinis: LSD)

¹⁰ Duomenų apie Žaliakalnio seniūnijos gyventojų išsilavinimą nėra, tačiau nėra aplinkybių, kurios leistų manyti, jog situacija seniūnijoje turėtų žymiai skirtis nuo Kauno miesto savivaldybės.

2.1.6. Demografinės situacijos atitikimas gyventojų poreikių analizės išvadoms

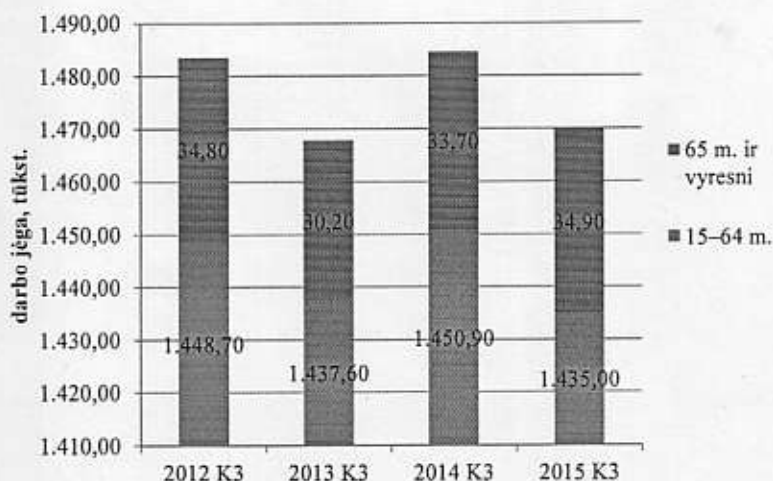
VVG teritorijos socialinė analizė parodė neigiamas demografinės tendencijas daugelyje nagrinėtų sričių: gyventojų skaičius dėl mažo gimstamumo ir emigracijos pastaraisiais metais mažėjo, buvo didelė vyresnių gyventojų dalis, palyginti maža dalis – jaunų gyventojų. Visgi buvo pastebėta ir reiškinių, kurie rodo Žaliakalnio tikslinės teritorijos ryškėjančius konkurencinius pranašumus kitų seniūnijų atžvilgiu: 2012-2014 metais neto migracija buvo teigiama, gimstamumas žymiai padidėjo ir viršijo miesto ir šalies vidurkį, pamažu didėjo vaikų ir darbingo amžiaus gyventojų (iki 64 m.) dalis.

Gyventojų nuomonės tyrime demografinės tendencijos nebuvo nagrinėjamos.

2.2. SOCIALINIO VYSTYMOSI POREIKIŲ IR GALIMYBIŲ ANALIZĖ

2.2.1. Darbo jėgos tendencijos

Darbo jėga – rodiklis, apimantis darbo rinkos dalyvius (užimtuosius ir bedarbius) – mažėja. 2015 m. III ketvirtį Lietuvoje darbo jėgą sudarė 1.469,9 tūkst. asmenų (2.3 pav.), iš jų 15-64 metų amžiaus – 1.435,00 tūkst., 65 metų ir vyresni – 34,90 tūkst. asmenų. Lyginant su 2012 m. III ketvirčiu, darbo jėga šalyje sumažėjo maždaug 1 %. Tai susiję su dviem tendencijomis: pirma – mažėjo darbingo amžiaus gyventojų skaičius; antra – lėčiau nei anksčiau didėjo gyventojų aktyvumo lygis, t.y. darbo rinkoje dalyvaujančių gyventojų dalis. Darbingo amžiaus gyventojų skaičių mažina nemenka emigracija, didelis mirtingumas ir mažėjantis šių gyventojų grupę papildančių jaunų asmenų skaičius.

2.3 pav. Darbo jėgos skaičiaus kitimas Lietuvoje 2012-2015 metais
(šaltinis: LSD)

Gyventojų aktyvumo lygis, 2014 m. sparčiai didėjęs dėl tuo metu vykusios socialinės paramos reformos, kvitų teikiant žemės ūkio paslaugas įteisinimo ir kitų priežasčių, 2015 m. pirmąjį pusmetį kilo kur kas lėčiau. 2015 metų III ketvirtį darbo jėgos aktyvumo lygis šalies miestuose pagal visas amžiaus grupes siekė 61,2 % (2.10 lentelė): 15-64 metų amžiaus grupėje – 76,4 %, 65 metų ir vyresnių gyventojų grupėje – 6,6 %. Palyginti su 2012 metų laikotarpiu, 15-64 metų amžiaus grupės darbo jėgos aktyvumo lygis didėjo, 65 metų ir vyresnių gyventojų grupėje – sumažėjo.

EBPO duomenys¹¹ rodo, kad 2014 metais Suomijoje 65 metų ir vyresnių gyventojų grupėje darbo jėgos aktyvumo lygis siekė 10,1 %, Švedijoje – 17,0 %, Norvegijoje – 19,4 %, Estijoje – 20,8 %, o vidutiniškai EBPO šalyse – 13,8 %.

2.10 lentelė. Darbo jėgos aktyvumo lygis šalies miestuose pagal amžiaus grupes

	Iš viso pagal amžiaus grupes	15–64 m.	65 m. ir vyresni
2012 K3	60,5	74,2	7,8
2015 K3	61,2	76,4	6,6

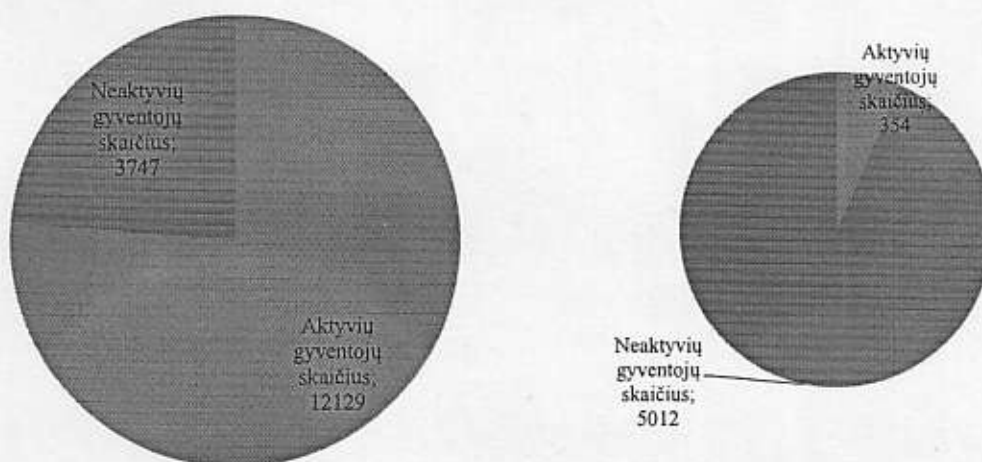
(šaltinis: LSD)

Faktinis darbo jėgos dydis Žaliakalnio seniūnijoje nėra žinomas, todėl rodiklio reikšmė išvedama, panaudojus nacionalinio lygmens rodiklius apie darbo jėgos aktyvumo lygį šalies miestuose (2.10 lentelė). Apskaičiuotieji Žaliakalnio seniūnijos darbo jėgos rodikliai (2.11 lentelėje) rodo, kad skirtingais vertinimais (atskirai pagal amžiaus grupes; iš viso pagal amžiaus grupes) Žaliakalnio seniūnijoje aktyvių gyventojų (nuo 16 metų amžiaus) skaičius 2015 metų lapkričio mėnesį buvo 12.483 asmenys, neaktyvūs gyventojai – 8.759 asmenys. Gyventojų pasiskirstymas pagal ekonominį aktyvumą ir amžiaus grupes pavaizduotas 2.4 paveiksle.

2.11 lentelė. Darbo jėga Žaliakalnio seniūnijoje 2015 metų lapkričio mėn. 1 d.

	16–64 m.	65 m. ir vyresni	Iš viso
Gyventojų skaičius Žaliakalnio seniūnijoje	15.876	5.366	21.242
Taikomas darbo jėgos aktyvumo lygio rodiklis, %	76,4	6,6	
Apskaičiuotasis aktyvių gyventojų skaičius Žaliakalnio seniūnijoje (darbo jėga)	12.129	354	12.483
Apskaičiuotasis neaktyvių gyventojų skaičius Žaliakalnio seniūnijoje (neaktyvūs gyventojai)	3.747	5.012	8.759

(šaltiniai: LSD, Žaliakalnio seniūnija, rengėjų vertinimai)

2.4 pav. Žaliakalnio seniūnijos gyventojų pasiskirstymas pagal ekonominį aktyvumą 16-64 m. amžiaus grupėje (kairėje) ir 65 m. ir vyresnių amžiaus grupėje (dešinėje), 2015 m. lapkričio 1 d.
(šaltinis: rengėjų vertinimas)

¹¹http://stats.oecd.org/Index.aspx?DatasetCode=LFS_SEXAGE_I_R#

2.2.2. Nedarbo tendencijos

Lietuvos darbo biržos 2015 metų lapkričio 30 dienos duomenimis Kauno mieste buvo registruoti 12.443 bedarbiai (2.12 lentelė), iš kurių 830 – Žaliakalnio seniūnijos gyventojai.

2.12 lentelė. Bedarbių skaičius Žaliakalnio seniūnijoje

	Bedarbiai	iš jų				
		Jaunimas iki 29 m. amžiaus	Vyresni nei 55 metų	Ilgalaikiai	Nedirbę 2 ir daugiau metų iki registracijos darbo biržoje	Nekvalifikuoti
	Skaičiais					
Žaliakalnio seniūnija	830	147	187	168	233	286
Kauno m. sav.	12443	2418	2480	2436	3014	4261

(šaltinis: Lietuvos darbo birža)

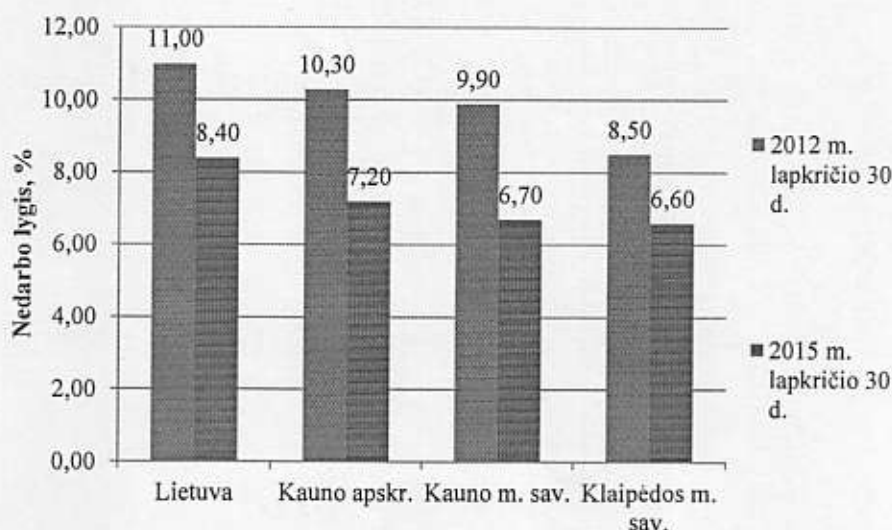
2012-2015 metais nedarbo lygis šalyje mažėjo (2.5 pav.): 2015 m. lapkričio mėnesio pabaigoje nedarbas šalyje sudarė 8,4% ir buvo 2,6 proc. punkto mažesnis nei atitinkamu 2012 metų laikotarpiu. Daug aukštesnis buvo nekvalifikuotų asmenų nedarbo lygis. Iš jų darbo neturėjo, bet aktyviai ieškojo apie ketvirtadalis. Nekvalifikuotų bedarbių skaičius žymiau mažėjo tik keletą pastarųjų ketvirčių, pradėjus intensyviau vykdyti aktyviosios darbo rinkos politikos priemones. Tokių asmenų nedarbas veikiausiai yra struktūrinis, nes nuo 2011 m., ekonomikai augant, šių bedarbių beveik nemažėjo. Nors nekvalifikuoti asmenys sudaro tik apie dešimtadalį darbo jėgos, jie gana svariai (apie 2 proc. p.) didina bendrojo nedarbo rodiklį. Kitų asmenų nedarbo lygis 2015 m. pirmąjį pusmetį buvo mažesnis ir sudarė 7,7 proc.

Nedarbo lygis Žaliakalnio seniūnijoje buvo 6,65 %¹² ir maždaug atitiko kitose lyginamosiose teritorijose esančius nedarbo lygio rodiklius. Žaliakalnio seniūnijos bedarbių struktūros (2.12 lentelė) analizė rodo, jog Žaliakalnio seniūnijoje tarp bedarbių yra mažiau jaunimo iki 29 metų (17,71 %) ir daugiau asmenų nuo 55 metų amžiaus (22,53 %). Seniūnija taip pat išsiskiria itin didele dalimi nedirbusių du ir daugiau metų iki registracijos darbo biržoje dienos (28,07 %).

Lietuvos bankas prognozuoja¹³, jog šalyje vidutinis metinis nedarbo lygis 2015 metais sieks 9,4 %, 2016 metais – 9,0 %. Tai sudaro palankų foną nedarbui Žaliakalnio seniūnijoje mažėti.

¹² Nedarbo lygis seniūnijoje apskaičiuotas, remiantis Lietuvos darbo biržos pateiktus bedarbių skaičium (830 asmenų) ir apskaičiuotu darbo jėgos rodikliu (12.483 asmenys)

¹³ Šaltinis: Lietuvos bankas, https://www.lb.lt/makroekonomines_proгноzes

2.5 pav. Nedarbo lygis 2012-2015 metų lapkričio mėn.
(šaltinis: Lietuvos darbo birža)

2.2.3. Užimtumo tendencijos

Užimtųjų skaičiaus tendencijos. 2014 metais vidutinis metinis užimtųjų gyventojų skaičius Kauno miesto savivaldybėje siekė 151,3 tūkstančių asmenų (2.13 lentelė). 2012-2014 metais užimtųjų skaičius Kauno mieste, lyginant su kitomis teritorijomis, augo lėčiausiai – tik 1,41 %.

2.13 lentelė. Užimtųjų gyventojų skaičius 2012-2014 metais

Užimtieji	2012 m.	2014 m.	Pokytis, proc.
Lietuva	1275,70	1319,00	3,39
Kauno apskr.	258,30	272,20	5,38
Kauno m. sav.	149,20	151,30	1,41
Klaipėdos m. sav.	78,70	81,40	3,43

(šaltinis: LSD)

Lyginant su 2012 metais matyti, kad Kauno mieste užimtųjų gyventojų dalis augo lėčiausiai iš visų lyginamųjų teritorijų (2.14 lentelė) – tik 3,47 %. Atsižvelgiant į tai, jog Žaliakalnio seniūnijoje palyginti didelė pensinio amžiaus gyventojų dalis, darytina prielaida, kad užimtųjų gyventojų skaičiaus augimas galėjo būti dar lėtesnis.

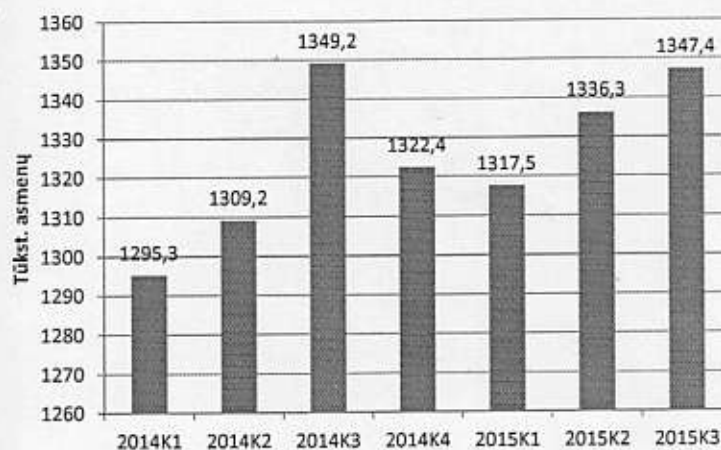
2.14 lentelė. Užimtųjų gyventojų dalis (vidutinė metinė)

	2012 m.	2014 m.	Pokytis, proc.
Lietuva	42,70	44,98	5,35
Kauno apskr.	43,32	46,52	7,38
Kauno m. sav.	48,31	49,99	3,47
Klaipėdos m. sav.	49,14	52,13	6,08

(šaltinis: LSD)

Lietuvos bankas prognozuoja¹⁴, kad užimtumas šalyje 2015 metais augs 1,2 %, 2016 metais – 0,2 %. Tai sudaro palankų foną užimtumui Žaliakalnio seniūnijoje didėti.

Darbo jėgos aktyvumas. 2014-2015 metų atskirų ketvirčių duomenys rodo, kad darbo jėgos aktyvumas (2.10 lentelė) šalies miestuose, užimtumas šalyje didėjo labai nežymiai (2.6 pav.), todėl galima daryti prielaidą, kad ir Kauno mieste bei Žaliakalnio seniūnijoje užimtumo situacija nepakito.

2.6 pav. Užimtųjų gyventojų skaičius šalyje 2014-2015 metų ketvirčiais
(šaltinis: LSD)

Vertinama¹⁵, kad Žaliakalnio seniūnijoje užimtųjų skaičius 2015 metų lapkričio 1 d. duomenimis yra apie 11.653 asmenys (apskaičiuota 2.11 ir 2.12 lentelių duomenų pagrindu).

2.11 lentelėje taip pat apskaičiuota, jog 2015 metų lapkričio 1 dienos duomenimis Žaliakalnio seniūnijoje neaktyvių gyventojų 16-64 metų amžiaus grupėje yra apie 3.747 asmenys, 65 m. ir vyresnių gyventojų grupėje – apie 5.012 asmenų, iš viso apie 8.759 asmenys. 2.13 lentelėje pateikti duomenys rodo, jog gyventojų aktyvumas 2012-2014 metais visoje šalyje didėjo.

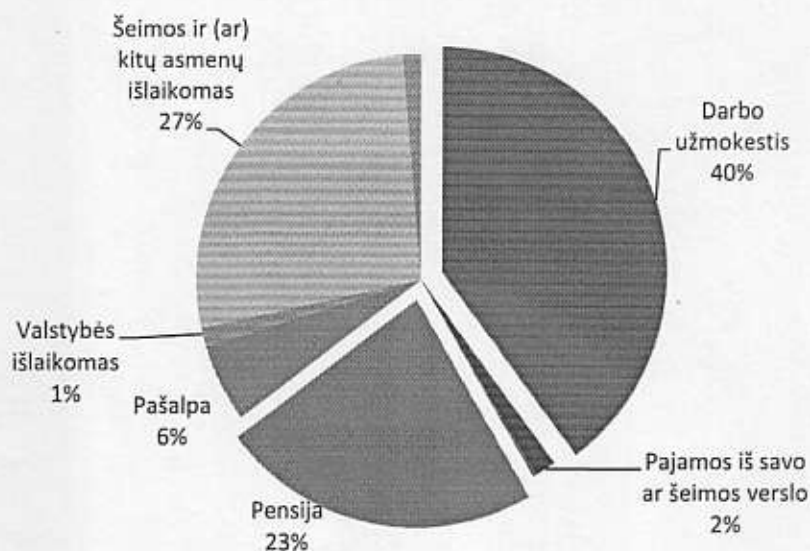
Darbo užmokesčio tendencijos. Mažėjantis nedarbo lygis ir gana sparčiai augantis užimtumas lemia gana spartų darbo užmokesčio kilimą. 2015 m. pirmąjį pusmetį darbo užmokesčio augimas sudarė 4,5 %. Tiesa, šis augimas buvo 0,4 procentinio punkto mažesnis nei 2014 metų ketvirtojo ketvirčio. Menkesnį augimą veikiausiai lėmė kiti veiksniai, o ne prastėjanti Rusijos ekonomikos būklė, nes su šia šalimi labiausiai susijusių ekonominių veiklų įmonių darbuotojų darbo užmokesčio kilimas sulėtėjo tik šiek tiek labiau, nei visos ekonomikos. Iš dalies darbo užmokesčio augimas yra lėtesnis dėl techninio veiksnio – nepalankios vienam darbuotojui tenkančių apmokėtų darbo valandų skaičiaus kaitos. Apskritai nemenką atlygio augimą lemia gana gera darbo rinkos padėtis. Ją rodo ir geroje sumažėjęs tam tikrų profesijų asmenų nedarbo lygis. Esant tokiai situacijai, įmonėms šiek tiek sunkiau rasti tinkamos kvalifikacijos darbuotojų, nes vienai laisvai darbo vietai tenkančių bedarbių skaičius nuolat mažėja. Vis dėlto šiuo metu darbuotojų trūkumas yra daug mažesnis nei ekonominio pakilimo metu (2006-2007 m.). Pastaraisiais metais darbuotojų poreikis reikšmingai didėjo tik mažmeninės prekybos įmonėse.

¹⁴ Šaltinis: Lietuvos bankas, https://www.lb.lt/makroekonominės_proгноzes

¹⁵ Faktinis užimtųjų skaičius Žaliakalnio seniūnijoje nėra žinomas, todėl rodiklio reikšmė išvedama, panaudojus nacionalinio lygmens rodiklius apie darbo jėgos aktyvumo lygį šalies miestuose (2.10 lentelė), darbo jėgos skaičiaus (2.11 lentelė) bei Lietuvos darbo biržos pateikta informaciją apie bedarbių skaičių seniūnijoje (2.12 lentelė).

Gyventojų pasiskirstymas pagal pragyvenimo šaltinį. 2011 metais Kauno miesto savivaldybėje¹⁶ 39,81 % gyventojų pagrindinis pragyvenimo šaltinis buvo darbo užmokestis, 27,12 % gyventojų buvo šeimos ar kitų asmenų išlaikomi, 23,13 % gyventojų gyveno iš pensijos, 5,52 % - iš pašalpos, 1,55 % - iš savo ar šeimos verslo pajamų, 0,51 % - iš stipendijos¹⁷ (2.7 pav.).

Palyginus su Kauno apskritimi, Klaipėdos miesto savivaldybėje matyti, kad Kauno mieste buvo didesnė gyventojų dalis, kurios pagrindinis pragyvenimo šaltinis – pajamos iš savo ar šeimos verslo.

2.7 pav. Kauno miesto gyventojų pasiskirstymas pagal pragyvenimo šaltinį (šaltinis: 2011 m. Lietuvos gyventojų ir būstų surašymas, LSD)

2.2.4. Socialinę atskirtį patiriantys gyventojai

Socialinę atskirtį patiriantys darbingi asmenys. Apibendrinant, pažymėtina, jog 2015 metų pabaigoje Žaliakalnio seniūnijoje buvo 744 specialiųjų poreikių šeimos narius globojantys asmenys¹⁸ ir 205 asmenys, esantys atostogose vaikui prižiūrėti (iki vaiko sukaks treji metai)¹⁹.

Darbingų gyventojų šeimos nariai, kurie dėl amžiaus, neįgalumo ar kitų priežasčių negali savarankiškai rūpintis asmeniniu gyvenimu ir savarankiškai dalyvauti visuomenės gyvenime. Pastaraisiais metais socialinės rūpybos ar globos reikalaujančių asmenų skaičius Žaliakalnio seniūnijoje sumažėjo (2.15 lentelė): socialinės pašalpos gavėjų skaičius seniūnijoje sumažėjo 44,80 %, asmenų, kuriems skirta globos išmoka, skaičius sumažėjo 22,97 %, asmenų, kuriems skirta priežiūros išlaidų tikslinė kompensacija, skaičius sumažėjo 7,27 %, asmenų, kuriems skirta slaugos išlaidų tikslinė kompensacija, skaičius sumažėjo 10,23 %.

¹⁶ Tikslių duomenų apie gyventojų pasiskirstymą pagal pragyvenimo šaltinį Žaliakalnio seniūnijoje vietos plėtros strategijos rengimo metu nerasta, todėl remiamasi Kauno miesto savivaldybės rodikliais.

¹⁷ Lietuvos gyventojų ir būstų surašymas, 2011 m.; Lietuvos statistikos departamentas.

¹⁸ nustatyta sudėjus specialųjį nuolatinės priežiūros (pagalbos) poreikį turinčių asmenų ir specialųjį nuolatinės slaugos poreikį turinčių asmenų skaičių.

¹⁹ Šaltinis: Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie socialinės apsaugos ir darbo ministerijos raštas 2016-01-13, Nr. (14.5E) I-206.

2.15 lentelė. Socialinės rūpybos ar globos reikalaujantys asmenys Žaliakalnio seniūnijoje

	2012 m. lapkričio 1 d.	2015 m. lapkričio 1 d.	Pokytis, proc.
Socialinės pašalpos gavėjų skaičius	1.009	557	-44,80
Asmenų, kuriems skiriama globa, skaičius:			
Asmenų, kuriems skirta globos išmoka, skaičius	74	57	-22,97
Asmenų, kuriems skirta priežiūros išlaidų tikslinė kompensacija, skaičius	509	472	-7,27
Asmenų, kuriems skirta slaugos išlaidų tikslinė kompensacija, skaičius	303	272	-10,23

(šaltinis: Žaliakalnio seniūnija)

Žaliakalnio seniūnija išsiskiria akliesiems ir silpnaregiams skirtomis paslaugomis: nuo 1959 metų veikia Prano Daunio aklųjų ir silpnaregių ugdymo centras, daugiaviečių savivaldybės biudžetinė ugdymo įstaiga, teikianti tiflopedagoginę pagalbą ir švietimo paslaugų prieinamumą sutrikusio regėjimo asmenims nuo gimimo iki brandžios senatvės, pradinį ir pagrindinį išsilavinimą mokiniams iš visos Lietuvos (2014 metais mokėsi 78 mokiniai, 2012 metais – 91 mokinys²⁰), veikia Kauno aklųjų ir silpnaregių sporto klubas „Parolimpietis“²¹.

Apibendrinus pažymėtina, kad socialinę atskirtį patiriančių gyventojų grupei priskirtini 472 specialųjį nuolatinės priežiūros (pagalbos) poreikį turintys asmenys ir 272 specialųjį nuolatinės slaugos poreikį turintys asmenys²².

Pabėgėlio statusą turintys užsienio piliečiai. Kaune prieglobstį gavusių užsieniečių integracijos programoje 2015 metų lapkričio 30 dienos duomenimis dalyvavo 20 asmenų (10 suaugusių ir 10 vaikų). Pabėgėlio statusą Kaune turi 4 asmenys (1 suaugęs ir 3 vaikai). Iš integracijos programose dalyvaujančių asmenų nei vienas negyvena Žaliakalnio seniūnijoje (daugiausia užsieniečiai gyvena Eigulių ir Kalniečių, Centro ir Šančių seniūnijose (šaltinis: Lietuvos Raudonojo Kryžiaus draugijos Pabėgėlių integracijos centras). Planuojama, jog Lietuvoje vien per artimiausius dvejus metus bus priimta daugiau nei 1000 pabėgėlių, todėl daroma prielaida, jog ir Žaliakalnyje pabėgėlių statusą gavusių asmenų skaičius išaugs iki 10 asmenų, iš kurių 5 bus suaugę asmenys.

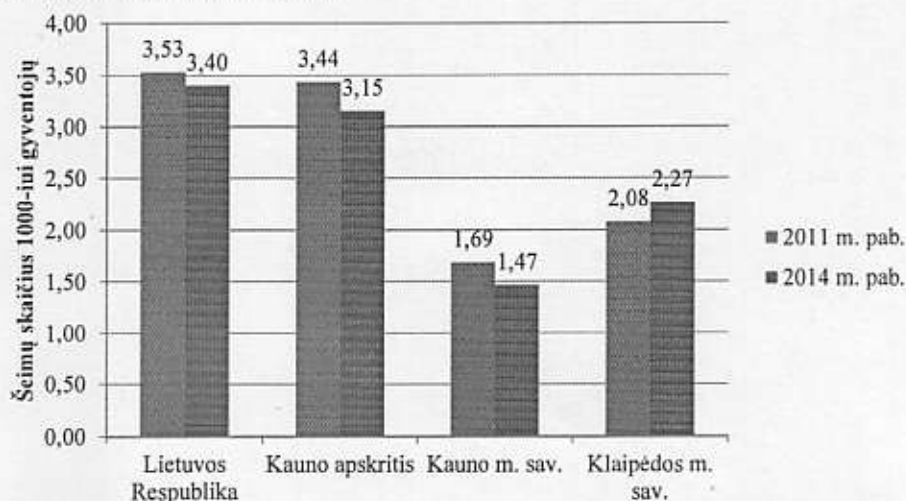
Socialinės rizikos šeimos ir vaikai jose. Siekiant sudaryti bendrą socialinių problemų vaizdą, taip pat reikia pažymėti, kad pastaraisiais metais socialinės rizikos šeimų skaičius Žaliakalnio seniūnijoje sumažėjo: nuo 45 iki 43. 2015 metų pabaigoje seniūnijoje 1000-ii gyventojų teko 1,74 socialinės rizikos šeimos. Palyginamųjų teritorijų duomenys (2.8 pav.) rodo,

²⁰ Šaltinis: KAUNO PRANO DAUNIO AKLŲJŲ IR SILPNAREGIŲ UGDYMO CENTRAS; 2015 METŲ VEIKLOS PLANAS.

²¹ 2015 metų gruodžio 3-6 dienomis vyko IPC Lenkijos atvirasis žiemos plaukimo čempionatas, kuriame dalyvavo Kauno aklųjų ir silpnaregių sporto klubo „Parolimpietis“ neregys Edgaras Matakas. Čempionato metu jis įvykdė olimpinis normatyvus bei pagerino kelis Lietuvos aklųjų ir silpnaregių rekordus. Matakas yra pirmasis, kuris po Lietuvos nepriklausomybės atgavimo kelias į parolimpines žaidynes.

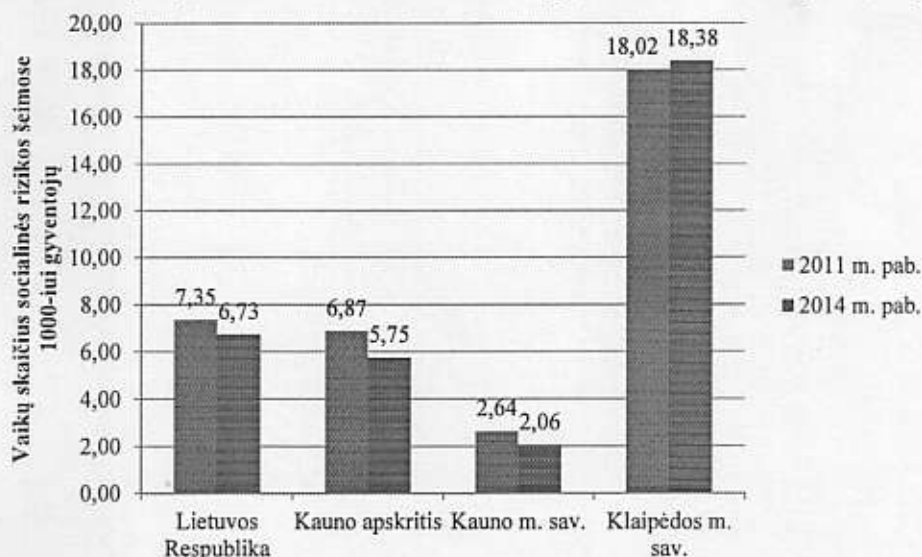
²² Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnyba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos 2015 12 30 dienos raštu Nr. R-44645 pažymėjo, kad Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnybos informacinėje sistemoje nėra galimybės išfiltruoti duomenis pagal smulkesnės gyvenamosios vietos (seniūnijos – aut. past.) požymį.

kad seniūnijoje šis rodiklis buvo didesnis nei Kauno mieste, tačiau mažesnis nei Klaipėdos miesto savivaldybėje, Kauno apskrityje ir šalyje.

2.8 pav. Socialinės rizikos šeimų skaičius tūkstančiui gyventojų
(šaltinis: LSD)

Vaikų socialinės rizikos šeimose skaičius, kaip ir socialinės rizikos šeimų skaičius Žaliakalnio seniūnijoje pastaraisiais metais sumažėjo nuo 77 iki 75 ($\downarrow 2,60\%$). Tokios tendencijos buvo stebimos visose lyginamosiose teritorijose. Vaikų socialinės rizikos šeimose skaičius 1000-iui gyventojų Žaliakalnio seniūnijoje 2015 metų lapkričio mėn. 1 d. siekė 3,04 ir buvo didesnis²³, nei Kauno miesto savivaldybėje, tačiau mažesnis nei kitose lyginamosiose teritorijose (2.9 pav.).

2.9 pav. Vaikų socialinės rizikos šeimose skaičius 1000-iui gyventojų
(šaltinis: LSD)

Socialinės situacijos atitikimas gyventojų poreikių analizės išvadoms. Teritorijos socialinė analizė parodė, kad darbo jėgos skaičius dėl mažo gimstamumo ir emigracijos mažėjo, yra

²³ Lyginamųjų teritorijų duomenys pateikti apie 2014 metų pabaigos situaciją, Žaliakalnio seniūnijos duomenys – apie 2015 metų pabaigos situaciją, todėl rodiklis naudotinas tik palyginimui.

pakankami daug neaktyvių gyventojų, palyginti didelis socialinę atskirtį patiriančių gyventojų skaičius.

Tačiau buvo pastebėta ir tam tikrų teigiamų socialinių aplinkybių, galinčių suteikti teritorijai konkurencinį pranašumą: augantis užimtųjų skaičius, mažėjantis bedarbių skaičius, augantis darbingo amžiaus darbo jėgos aktyvumas, pakankami didelė dalis gyventojų su aukštoju išsilavinimu, didesnė gyventojų dalis gauna pagrindines pajamas iš savo ar šeimos verslo.

Gyventojų nuomonės tyrime gyventojai pažymėjo, kad socialinę atskirtį patiriančioms asmenims būtų svarbu tarpininkavimas, surandant pavaduojančius prižiūrėtojus, socializacijos ir asmeninės higienos paslaugos prižiūrimiems asmenims, informavimas apie socialines paslaugas.

Gyventojai taip pat pažymėjo, kad praktika įmonėse, įstaigose, į(si)traukimas į savanorišką ir bendruomeninę veiklą, geresnis tarpininkavimas įdarbinant, geresnis informavimas galėtų žymiai paskatinti ekonomiškai neaktyvų darbingo amžiaus asmenį pradėti dirbti²⁴.

2.3. EKONOMINIO VYSTYMOSI POREIKIŲ IR GALIMYBIŲ ANALIZĖ

2.3.1. Tarptautinės aplinkos situacija ir prognozės

Ekonominio vystymosi poreikiai ir galimybės yra tiesiogiai susiję su makroekonominėmis, ypač tarptautinės prekybos, tendencijomis, todėl skyriaus pradžioje pateiktos pasaulinės ir regioninės BVP ir tarptautinės prekybos tendencijos bei prognozės.

Pasaulio prekybos srantai, matuojant pagal importo apimtį, 2014 metais augo 3,3 procento, šiek tiek daugiau nei 2013, tačiau šis augimas buvo gerokai lėtesnis, nei kelių dešimtmečių iki pasaulinės finansų krizės vidurkis. Pasaulinės finansų krizės 2008 metais ir po to sekusi 2009 metų ekonominė recesija lėmė pasaulio prekybos srautų žymų sumažėjimą – pasaulinės importo apimtys 2009 metais smuko 11 procentų, t.y. 5 kartus daugiau, nei pasaulinis bendrasis produktas.

Pastaruosius kelerius metus Euro zonos bendrasis vidaus produktas nuolat mažėjęs (pvz., 2012 metais mažėjo 0,7 %, 2013 metais mažėjo 0,4 %), 2014 metų išankstiniais duomenimis pirmą kartą augo 0,9 %. Nepaisant itin nedidelio BVP augimo, išankstiniai duomenys rodo, jog 2014 metais Vakarų Europos eksporto ir importo apimtys išaugo 3,2 %. Prie šio augimo prisidėjo ir euro vertės mažėjimas. Prognozuojama, jog 2015 metais realaus BVP augimas Euro zonoje sieks daugiau nei 1,5 %. Geopolitinė įtampa aplink Ukrainą padarė ir gali toliau daryti neigiamą įtaką daugelio aplinkinių šalių BVP ir prekybos perspektyvoms. Visgi visos ES mastu prognozuojama, jog eksporto apimtys 2015 metais augs 4,4 %, 2016 metais – 4,7 %; panašiai augs ir importas į ES. Svarbiausias Europos eksporto augimo veiksnys – eksporto į BRICS šalis, ypač Kiniją ir Indiją, didėjimas.

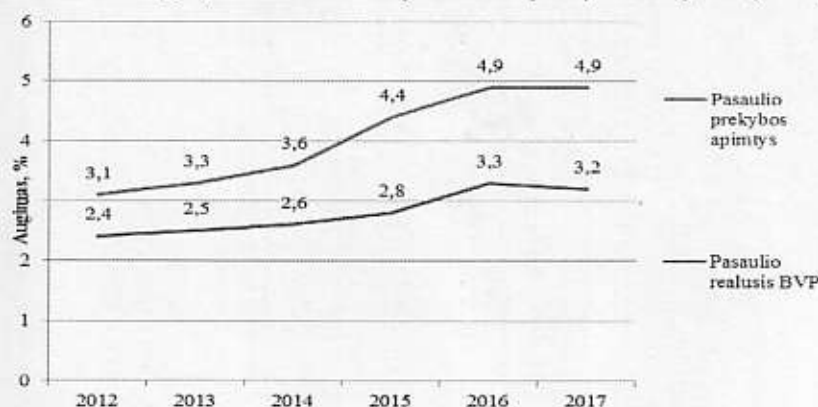
JAV realusis BVP paskutiniaisiais metais augo stabiliais tempais (pvz., 2012 metais augimas siekė 2,3 %, 2013 metais – 2,2 %, 2014 metų išankstiniais duomenimis – 2,4 %). Prognozuojama, jog 2015 metais JAV realusis BVP augs 2,7 %, 2016 metais – 2,8 %, 2017 metais – 2,4 %. JAV prekybos apimčių augimas paskutiniaisiais metais buvo palyginti nežymus, tačiau aukštesnis nei realiojo BVP augimas. Prognozuojama, jog 2015 metais JAV eksportas augs 5,3 %, 2016 metais augimas sieks 4,8 %.

Rusijos realusis BVP paskutiniaisiais metais augo, tačiau augimo tempas nuolat mažėjo (pvz., 2012 metais augimas siekė 3,4 %, 2013 metais – 1,3 %, 2014 metais – 0,6 %). Rusijos ir visos NVS eksporto apimtį žymia dalimi neigiamai paveikė naftos gavybos mažėjimas ir karas Ukrainoje. Rusijos rublio nuvertėjimas ir Rusijos draudimas įvežti maisto produktus iš EBPO šalių žymiai sumažino Rusijos importo apimtį. Silpna Rusijos ekonomika sumažino kitų NVS šalių eksporto į Rusiją augimo tempus. Kazachstaną ir Ukrainos valiutų nuvertėjimas mažino importo į jas apimtį.

²⁴ Kauno miesto Žaliakalnio seniūnijos gyventojų apklausos ataskaita. Žaliakalnio VVG, 2016.

Kazachstano realusis BVP paskutiniais metais augo stabiliau tempu (2012 metais – 5,0 %, 2013 metais – 6,00 %, 2014 metais – 4,3 %).

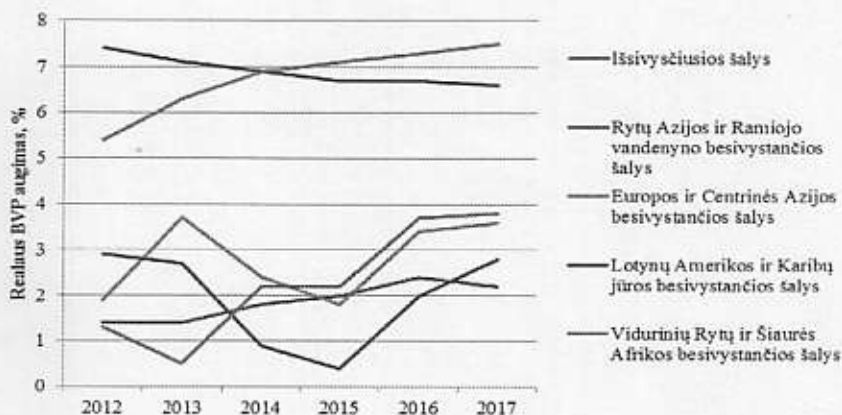
2015 m. tarptautinės aplinkos raida taip pat nebuvo palanki. Kaip ir pastaruosius kelerius metus, besiformuojančios rinkos ekonomikos šalių, ypač orientuotų į žaliavų eksportą, ekonomikos augimo tempas lėtėjo, o stipresnis išsivysčiusių valstybių ekonomikos atsigavimas šio lėtėjimo neatsvėrė. Tebesitęsiantis karinis konfliktas Ukrainoje, sudėtinga Graikijos finansinė padėtis, Rusijos ekonomikos nuosmukis, lėtėjantis Kinijos ūkio augimas, dideli svyravimai žaliavų, valiutų, akcijų rinkose rodo, kad skirtingų pasaulio regionų ekonomikos atsigavimas vis dar yra trapus, o pasaulio ekonomika pažeidžiama. Taigi prognozuojama, kad artimuoju laikotarpiu (2015 ir 2016 metais) pasaulyje tikimasi saikingo pasaulinio realiojo BVP ir prekybos augimo (2.10 pav.).

2.10 pav. Pasaulinės BVP ir prekybos tendencijos

(Šaltinis: Pasaulio bankas)

2015 metais Euro zonos ekonomika ir toliau atsigauja, tačiau lėčiau, nei tikėtasi metų pradžioje. Augimą riboja vis dar didelis euro zonos šalių valdžios sektoriaus įsiskolinimas, vangiai įgyvendinamos struktūrinės reformos, nedidelis investicijų augimas, aukštas nedarbo lygis (nors jis regione nuosaikiai mažėjo, kai kuriose regiono valstybėse tebeviršija 20 %). Nors euro zonos eksportas augo (daugiausia Vokietijos), tačiau išorės aplinkos kitimo tendencijos nebuvo palankios – ekonominė padėtis pagrindinėse euro zonos eksporto partnerėse, ypač besiformuojančios rinkos ekonomikos šalyse, blogėjo. Apibendrintos šalių grupių realiojo bendrojo vidaus produkto kitimo tendencijos pateiktos 2.11 paveiksle.

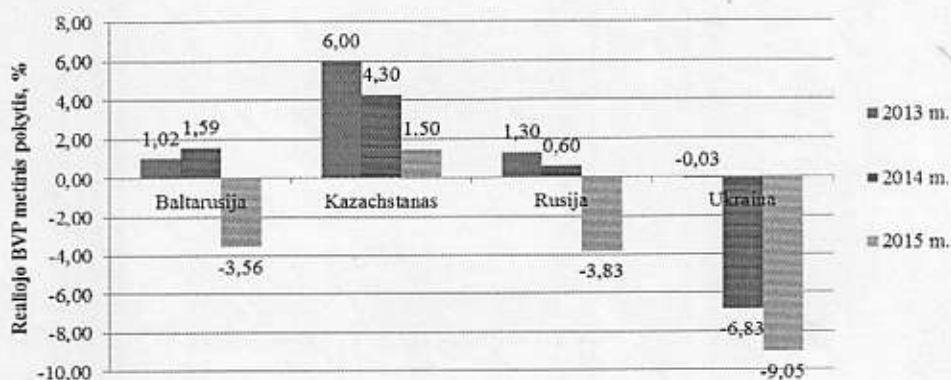

2.11 pav. Regioninės BVP tendencijos

(Šaltinis: Pasaulio bankas)

Tarptautinio valiutos fondo vertinimu²⁵ Rusijos realusis BVP 2015 m. mažėjo apie 3,83 % (2.12 pav.). Rusijos realusis BVP pirmąjį pusmetį mažėjo, daugiausia dėl sumenkusios vidaus paklausos. Mažėjančios realiosios disponuojamosios pajamos, kritusi perkamoji galia lėmė namų ūkių vartojimo mažėjimą, o ribotos finansavimosi galimybės, išaugęs neapibrėžtumas dėl šalies ekonomikos augimo potencialo – tolesnį investicijų mažėjimą. Kritusios žaliavų kainos darė spaudimą rublio kursui, o jam nuvertėjus didėjo infliacija. Kritus naftos kainoms, blogėjo ir viešųjų finansų padėtis – sumažėjo Rusijos federalinio biudžeto pajamos, didėjo deficitas, itin sumažėjo Rezervo fondas. Iki 2015 m. liepos mėn. turėjusios galioti dvipusės ES ir Rusijos ekonominės sankcijos buvo pratęstos: Rusija jas pratęsė iki 2016 m. vasaros, o ES – iki 2016 m. sausio mėn.

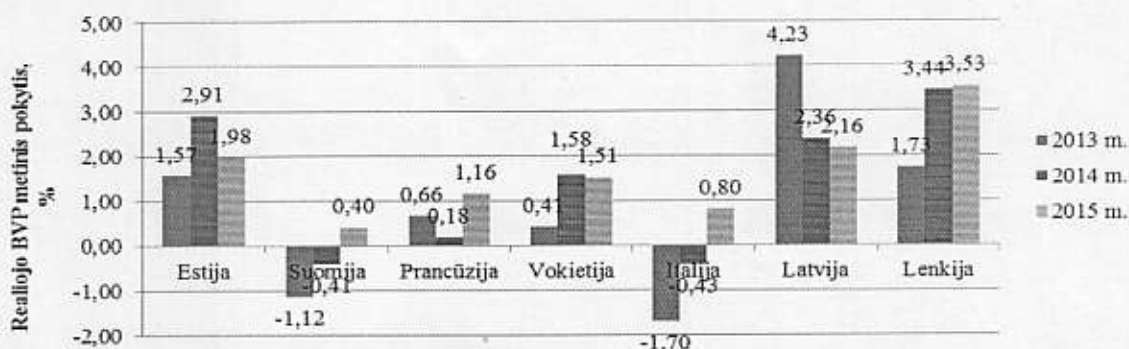
Prastos ir kitų NVS šalių (svarbių Lietuvos prekybos partnerių) bei Ukrainos BVP vystymosi tendencijos (2.12 pav.). Gerokai mažesnės apimtys šių valstybių importas ir nuvertėjusios valiutos daro poveikį reeksporto veikla užsiimančioms Lietuvos transporto, saugojimo ir didmeninės prekybos įmonėms, nes reikšmingą šių įmonių teikiamų paslaugų dalį sudaro krovinių pervežimo į Rytų valstybes paslaugas.

2.12 pav. Realiojo BVP pokyčiai Lietuvai svarbiose Rytų Europos rinkose
(šaltinis: Tarptautinis valiutos fondas)

Realusis Lietuvos prekių eksportas 2015 metais sumažėjo nedaug, palyginti su jo apimtimi 2014 metais, kai Rusijos ekonomikos nuosmukis pradėjo stiprėti. Eksporto į Rytų valstybes mažėjimą iš dalies atsvėrė didėjantis eksportas į kitas šalis, ypač ES. Visgi svarbiausių Lietuvos eksporto partnerių ūkių augimo tendencijos nėra vienodos. Štai Latviją ir Estiją toliau neigiamai veikia pablogėjusi Rusijos ekonominė padėtis ir įvesti prekybos apribojimai: sektoriai, orientuoti į eksportą, patiria sunkumų, o eksporto plėtra į naujas rinkas tik iš dalies atsvėria eksporto į Rusiją sumažėjimą. Tačiau vidaus paklausa tiek Latvijoje, tiek Estijoje didėjo ir lėmė realiojo BVP augimą (2.13 pav.). Lenkijos ekonomikos augimas, pagrįstas didėjančia vidaus ir užsienio paklausa, buvo vienas sparčiausių ES. Prie to prisidėjo palyginti gera tų šalių ūkių padėtis ir eksportuotojų siekis rasti naujų rinkų.

²⁵ Šaltinis: World Economic Outlook Database, 2015 m. spalio.

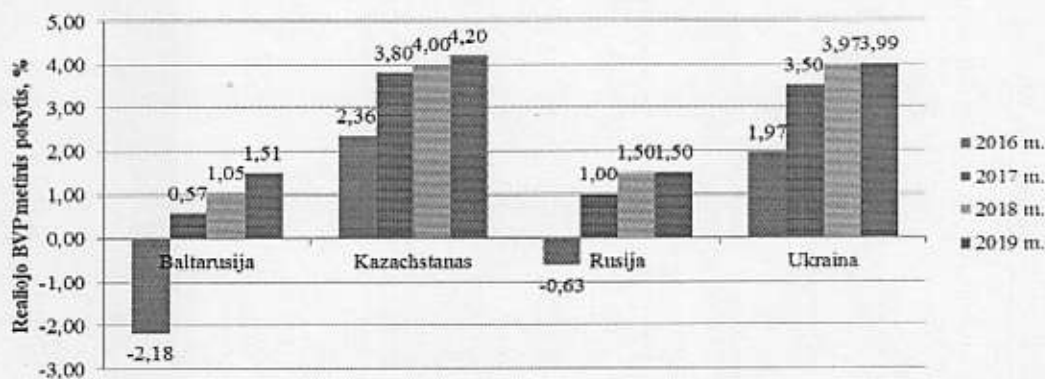

2.13 pav. Realiojo BVP pokyčiai Lietuvai svarbiose Centrinės ir Vakarų Europos rinkose (šaltinis: TVF)

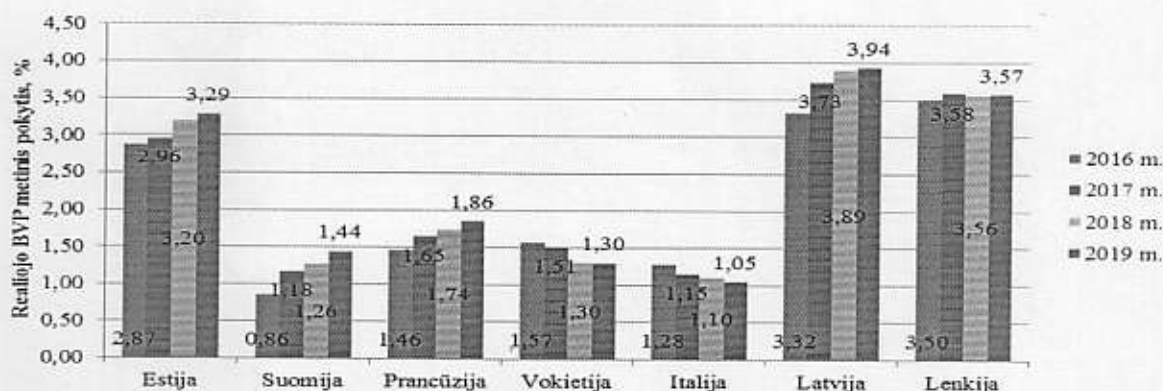
Vokietijos ekonomikos augimą 2015 metų pirmąją pusę itin skatino eksportas, toliau didėjo šalies prekybos balanso perteklius. Nors namų ūkių vartojimas nedidėjo taip sparčiai, kaip tikėtasi, gera padėtis darbo rinkoje – mažas nedarbo lygis ir kylantis darbo užmokestis – jo didėjimą tik spartina.

Skandinavijos regiono ūkio raidos tendencijos yra tokios, kad vis stipriau atsigauna Švedijos ir Danijos ūkiai, o Norvegijos ūkio raidą ir toliau neigiamai veikia sumažėjusios naftos kainos. Švedijos ekonomikos plėtra, skatinama didėjančių investicijų, namų ūkių vartojimo ir eksporto, tebėra gana sparti – 2015 m. pirmuosius du ketvirčius šalies realusis BVP paaugo atitinkamai 2,8 ir 3,3 proc. per metus. Vis dėlto tvaresniam šalies ūkio augimui riziką kelia sparčiai didėjančios būsto kainos ir namų ūkių įsiskolinimas. Danijos ekonomikos padėtis toliau gerėja: didėja užimtumas, namų ūkių vartojimą skatina didėjančios disponuojamosios pajamos, žemos naftos kainos, mažos palūkanų normos. Tačiau Norvegijos ekonomikos būklė pablogėjo, daugiausia dėl sunkumų naftos ir dujų sektoriuose. Prastėjant vartotojų ir verslo lūkesčiams, mažėjo investicijos, didėjo nedarbas, mažėjo darbo užmokesčio augimas. TVF vertinimu, 2015 m. Norvegijos realiojo BVP augimas sudarys 0,9 %.

Prognozuojamu laikotarpiu Lietuvos ūkio plėtros tempui svarią įtaką vis dar darys išorės aplinka, ypač situacijai pagrindinėse šalies eksporto rinkose. TVF prognozuoja, kad Rytų rinkose ekonominis nuosmukis 2016-2017 metais turėtų pereiti į augimo fazę (2.14 pav.), Vakarų rinkose nežymus ekonominis augimas turėtų stiprėti (2.15 pav.). Tokį vertinimą lemia gerėjantys vartotojų ir verslo pasitikėjimo rodikliai, vartotojams palankios žaliavų kainų tendencijos, gerėjančios finansavimo sąlygos, žemos palūkanų normos. Tai sudarys sąlygas spartesniais tempais augti ir Lietuvos eksportui, ir BVP (2.16 pav.).

2.14 pav. Realiojo BVP pokyčių prognozės Rytų Europos rinkose (šaltinis: TVF)

2.15 pav. Realiojo BVP pokyčių prognozės Centrinės ir Vakarų Europos rinkose
(šaltinis: TVF)

2.3.2. Nacionalinės aplinkos situacija ir prognozės

2015 metų I-III ketvirčiais šalies BVP augo daugiau nei du kartus lėčiau, nei 2012-2014 metais (2.17 lentelė). Tokią jos raidą pirmiausia lemia tarptautinė aplinka. Tebesant žemoms energijos žaliavų kainoms ir tebegaliojant ekonominėms sankcijoms, Rusijos ir su šia valstybe ekonominiais bei finansiniais ryšiais susijusių šalių ūkio aktyvumas buvo labai sumažėjęs.

2.17 lentelė. Šalies bendrojo vidaus produkto tendencijos

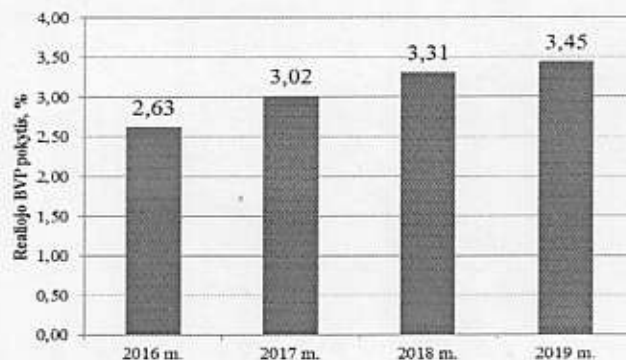
	2012 m. I-III ketvirčiai	2013 m. I-III ketvirčiai	2014 m. I-III ketvirčiai	2015 m. I-III ketvirčiai
BVP, pašalinus sezono ir darbo dienų įtaką, palyginamosiomis kainomis, mln. eurų	22.993,53	23.849,73	24.666,34	25.035,97
Pokytis, lyginant su ankstesnių metų atitinkamu laikotarpiu, proc.	3,64	3,72	3,42	1,50

(Šaltinis: LSD)

Sulėtėjusį ūkio augimą lemia ne tik tarptautinė aplinka. Lėčiau nei ankstesniais metais šiemet vystėsi statybos sektorius (2014 metų I-III ketvirčiais augęs 15,38 %, 2015 metų I-III ketvirčiais šiame sektoriuje sukuriamą pridėtinę vertę padidėjo tik 5,27 %. Tokią statybos darbų raidą lemia nebedidėjančios infrastruktūros objektų ir negyvenamųjų pastatų statybos.

Kaip ir ankstesnius kelerius metus, ūkio augimą 2015 metais palankiai veikė privatus vartojimas. Nors šalies ekonominė plėtra 2015 metais buvo lėtesnė, darbo rinkoje padėtis nepablogėjo. Užimtumas transporto ir prekybos įmonėse, t. y. labiausiai Rusijos ekonominio nuosmukio paveiktuose ūkio subjektuose, 2015 metų pabaigoje nebedidėjo tiek daug, kiek didėjo anksčiau, bet ir nemažėjo. Kituose ekonomikos sektoriuose darbo vietų pastebimai gausėjo. Taigi, darbuotojų poreikis nesumažėjo, o tai turėjo įtakos ir darbo užmokesčio raidai. Atsirandant daugiau laisvų darbo vietų ir mažėjant nedarbui, darbo užmokestis 2015 metais kilo maždaug tiek, kiek 2014 metais. Jį didino ir padidėjusi minimalioji mėnesinė alga. Tai sudarė prielaidas namų ūkiams gausiau vartoti. Namų ūkių vartojimas kilo gana daug, nepaisant tebesančio neapibrėžtumo dėl šalies ūkio perspektyvų, kurios jau kurį laiką prastėja.

Lietuvos bankas prognozuoja, kad 2016 m. Lietuvos realusis BVP padidės 2,9 %. Panašios ir Tarptautinio valiutos fondo prognozės (2.16 pav.).

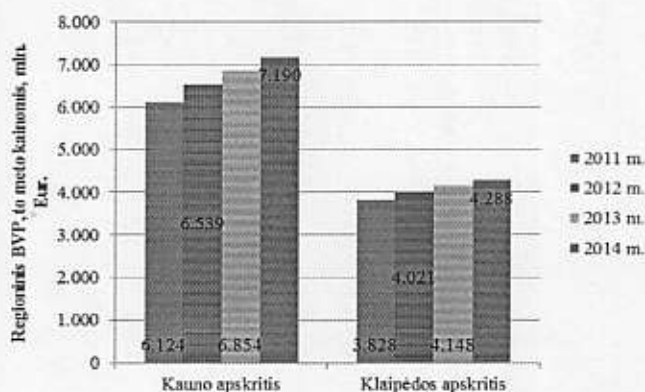
2.16 pav. Lietuvos realiojo BVP augimo 2016-2019 metais prognozės
(šaltinis: TVF)

Vis dėlto reikia pažymėti išliekančią riziką, kad Lietuvos ūkio augimo tempas gali būti mažesnis, nei prognozuojama, nes vis dar tvyro neapibrėžtumas dėl Rusijos ūkio plėtros, nuogąstaujama dėl ekonominio augimo perspektyvų kitose besivystančios rinkos ekonomikos šalyse. Mažesnis, nei šiuo metu tikimasi, pasaulio ekonomikos augimas darytų neigiamą poveikį Lietuvos ūkio augimui ne tik tiesiogiai, bet ir netiesiogiai, nes blogėtų ekonominės raidos perspektyva užsienio prekybos partnerėse.

2.3.3. Kauno regiono ekonominė situacija ir prognozės

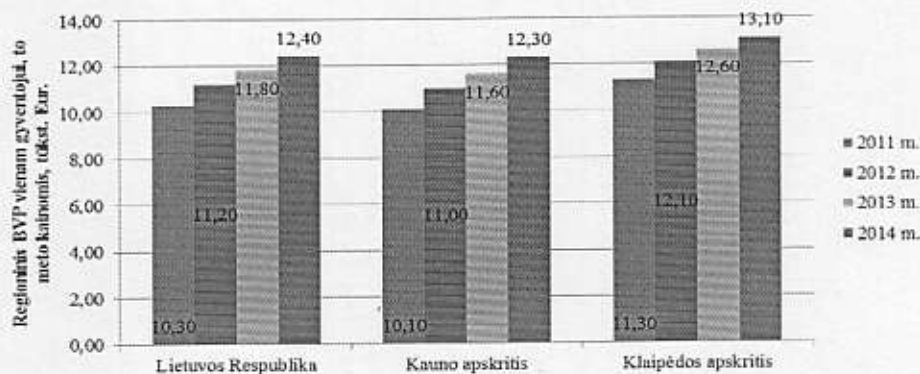
Kauno regione sukuriamas BVP (to meto kainomis) paskutiniaisiais metais nuolat augo ir 2014 metais buvo 1,68 karto didesnis nei Klaipėdos regiono BVP (2.17 pav.).

Kauno regione sukuriamo viso šalies BVP dalis 2011-2014 metais padidėjo nuo 19,60 iki 19,70 %. Klaipėdos regiono dalis šalies BVP – priešingai – 2011-2014 metais sumažėjo nuo 12,20 % iki 11,80%.

2.17 pav. Regioninis BVP, to meto kainomis
(šaltinis: LSD)

Kauno regiono BVP vienam gyventojui 2011-2014 metais išaugo nuo 10,10 iki 12,30 tūkst. eurų (↑21,78%), tačiau nesiekė viso šalies vidurkio (2.18 pav.).

2.18 pav. Regioninis BVP vienam gyventojui, to meto kainomis
(Šaltinis: LSD)

Reikšmingai prie Kauno regiono BVP augimo ateityje gali prisidėti transporto ir saugojimo veiklos plėtra. Kauno regionas geografiniu požiūriu patenka į trijų tarptautinių transporto koridorių „Šiaurės jūra-Baltijos jūra“, „Baltijos jūra-Adrijos jūra“, „Rytų-Vakarų transporto koridorius“ tiesioginės įtakos zoną, todėl, remiantis Eurostato duomenimis apie tarptautinės prekybos apimtis tarp koridorių valstybių 2009-2013 metais, buvo atlikta Kauno regiono, kaip krovinių tranzito regiono, potencialo įvertinimas.

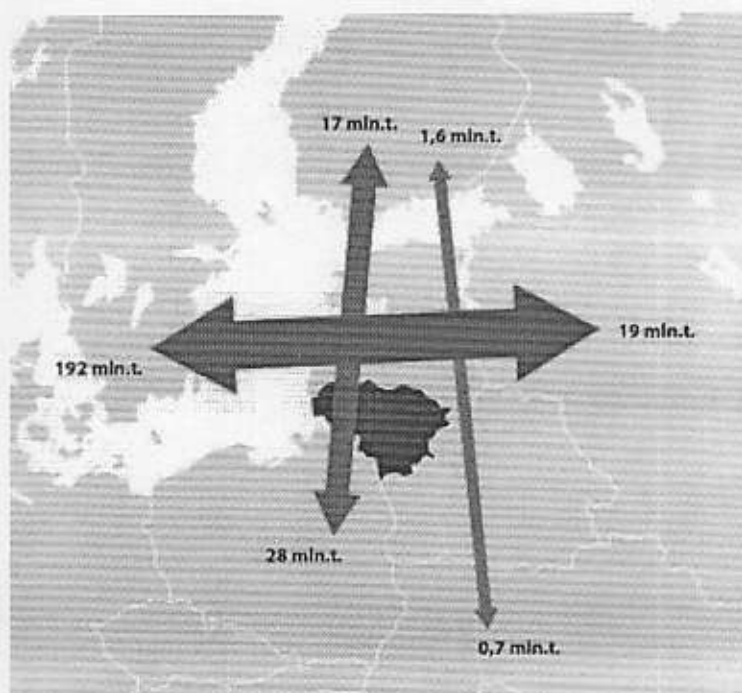
Apibendrinti duomenys apie tarptautinių transporto koridorių „Šiaurės jūra-Baltijos jūra“ ir „Baltijos jūra-Adrijos jūra“ tarptautinės prekybos apimtis leidžia teigti, jog šiaurės/shiaurės-rytų kryptimi (į Suomiją, Estiją, Latviją) iš šių koridorių šalių 2013 metais buvo gabenta 17 mln. tonų krovinių, vakarų/pietvakarių kryptimi (iš Suomijos, Estijos, Latvijos) – 28 mln. tonų.

Tarptautinės prekybos srautas iš Baltarusijos, Ukrainos, Turkijos šiaurės kryptimi į Latviją, Estiją ir Suomiją 2013 metais siekė 1,6 mln. tonų. Didžiausią dalį krovinių siuntė Baltarusija (75 %) ir Ukraina (16 %). Tuo pačiu laikotarpiu krovinių srautas iš Suomijos, Estijos ir Latvijos pietų kryptimi į Baltarusiją, Ukrainą ir Turkiją buvo 0,7 mln. tonos, iš kurių didžiausią dalį sudaro Suomijos (47 %) ir Latvijos (30 %) kroviniai.

„Rytų-Vakarų transporto koridoriaus“ tarptautinės prekybos duomenys rodo, kad Vakarų šalių (Belgijos, Vokietijos, Danijos, Nyderlandų, Lenkijos ir Švedijos) eksportas į trečiąsias šalis (Rusiją, Baltarusiją, Kazachstaną, Turkiją ir Kiniją) padidėjo nuo 43 iki 53 mln. tonų (iš jų kroviniai į Rusiją, Baltarusiją ir Kazachstaną 2013 metais – 19 mln. tonų), importas iš trečiųjų šalių į šalis-nares išaugo nuo 191 iki 221 mln. tonų. Iš minėtų Vakarų šalių į minėtas trečiąsias šalis gabenamus krovinius galima priskirti išbaigtiems gaminiams, o iš trečiųjų šalių į Vakarų šalis gabenamų krovinių didžioji dalis – žaliavos, pusgaminiai (Rusijos nafta, kiti mineraliniai produktai, chemijos produktai (2013 metais – 175 mln. tonų), Kazachstano mineraliniai produktai, metalai, žemės ūkio produktai, chemijos produktai (10 mln. tonų), Baltarusijos naftos produktai, kiti mineraliniai produktai, chemijos produktai (7 mln. tonų), iš viso 192 mln. tonų), likusieji – apdirbti, išbaigti gaminiai (Kinijos, Turkijos kroviniai, iš viso 29 mln. tonų).

Kazachstanas į Vakarų Europos ir kitas pasaulio šalis daugiausia 2013 metais eksportavo geležies lydinių (1 mln. tonų), geležies rūdos (16 mln. tonų), kviečių ir kviečių-rugių mišinių (6 mln. tonų), anglies bei trąšų.

Tyrimo metu taip pat nustatyta, jog Baltarusijos įmonės eksportuoja apie 18 mln. tonų naftos produktų. Dalis Baltarusijos naftos produktų eksportuojama per Kauno regioną į Klaipėdos jūrą uostą.

2.17 pav. Tarptautinės prekybos apimtys – potencialūs tranzito srautai transporto koridorių ribose 2013 metais, mln. tonų
(Šaltinis: parengta autorių pagal Eurostat duomenis)

I 2.17 paveiksle nurodytas krovininių apimtys neįskaičiuotos Kinijos krovininių apimtys. Šiuo klausimu pažymėtina, jog Kinija į šalį nars eksportuoja įvairių prekių grupių, šiek tiek didesnė dalis tenka dirbiniais iš akmens, metalo gaminiams, mašinoms ir mechaniniams įrenginiams. 2013 metais Kinijos eksportas į Latviją siekė 84 tūkst. tonų, į Lenkiją – 1,9 mln. tonų, Lietuvą – 176 tūkst. tonų, Baltarusiją – 932 tūkst. tonų. Didžioji dalis krovininių iš Kinijos į Europą atgabenama jūrų transportu į nacionalinius jūrų uostus, iš kur sausumos transportu – geležinkelio ir (arba) kelių transportu – pasiekia galutinį krovinio gavėją.

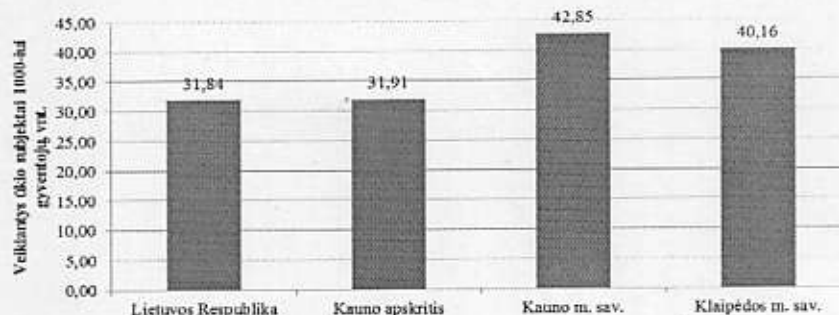
Žemėlapyje taip pat neįvertinti Vidurinės Azijos šalių tarptautinės prekybos duomenys, kurių tyrimas parodė, jog iš JAV ir Kanados į Vidurinės Azijos šalis (Kirgiziją, Turkmėniją, Uzbekiją, Tadžikiją, Kazachstaną) per metus vidutiniškai įvežama prekių už 3,6 mlrd. JAV dolerių. Tai sudaro sąlygas, pritraukus JAV ir (arba) Kanados, Vidurio Azijos juridinius asmenis, panaudoti Klaipėdos jūrų uostą ir Lietuvos geležinkelių infrastruktūrą šiems kroviniams gabenti.

Rusijos Vyriausybė vykdo Lietuvai nepalankią transporto ir logistikos plėtros politiką, kuri politinėmis ir ekonominėmis priemonėmis siekia, kad Baltarusijos ir Kazachstano krovininių siuntėjai ir tarpininkai naudotųsi Rusijos uostų paslaugomis kroviniams į Vakarų šalis gabenti. Tokiu būdu Rusijos Vyriausybė iš logistinės grandinės siekia pašalinti Lietuvos, Latvijos, Estijos, o taip pat ir Baltarusijos vežimo tarpininkus bei pritraukti Kinijos krovininius.

Lietuvos geležinkelių transporto sektoriaus ilgalaikėje strategijoje (iki 2030 m.) nurodyta, jog integracija į ES geležinkelių tinklą – vienas svarbiausių Lietuvos transporto sistemos plėtros strateginių siekių. Dėl šios priežasties dokumente pabrėžiama būtinybė išnaudoti geležinkelių potencialą tarptautiniuose krovininių ir keleivių pervežimuose Šiaurės-Pietų kryptimi, sujungiant Lietuvą ir Baltijos šalis su Vakarų ir Centrinės Europos šalimis. Strategijoje, kaip esminė priemonė šiam tikslui pasiekti, yra nurodytas Rail Baltica projekto įgyvendinimas. Strategijoje buvo numatyta Vilniaus ir Kauno terminalus įrengti iki 2015 m. – tai ir buvo įgyvendinta.

2.3.4. Kauno miesto ir Žaliakalnio seniūnijos ekonominė situacija

Veikiančių juridinių asmenų skaičius. 2015 metų pradžioje Kauno mieste veikė 12.914 juridiniai asmenys (JA). Kauno mieste veikusių JA skaičius sudarė 69,42 % Kauno apskrities veikiančių JA (šaltinis: LSD). Veikiančių JA skaičius tūkstančiui gyventojų Kauno mieste 2015 metų pradžioje buvo didesnis nei lyginamosiose teritorijose (2.19 pav.).

2.19 pav. Veikiantys ūkio subjektai tūkstančiui gyventojų 2015 metų pradžioje (Šaltinis: LSD)

Kauno apskrities VMI duomenimis²⁶ nuo 2011 iki 2015 metų (2015m. lapkričio 1 d.) Žaliakalnio seniūnijoje registruotų ir veikiančių juridinių asmenų skaičius išaugo nuo 2.838 iki 3.095 (↑9,06%). Didžiausią dalį 2015 metais sudarė uždarnosios akcinės bendrovės (1.650 JA, 53,31 %), individualios įmonės (714 JA, 23,07 %), asociacijos (301 JA, 9,73 %) ir viešosios įstaigos (133 JA, 4,30 %).

Juridinių asmenų padalinių struktūros tendencijos. 2013 metais²⁷ Kauno miesto savivaldybėje registruotų JA padalinių struktūroje (2.18 lent.) didžiausią dalį sudarė prekybos ir remonto sektoriaus (31,04 %), profesinės, mokslinės ir techninės veiklos (11,76 %), meninės, pramoninės ir kitos aptarnavimo veiklos (11,25 %) juridiniai asmenys ir jų padaliniai. Žaliakalnio seniūnija taip pat išsiskiria pakankamai tankiu prekybos ir remonto; profesinės, mokslinės ir techninės veiklos²⁸, kultūrinės, meninės, pramoninės ir kitų aptarnavimo sektoriaus veiklų, o taip pat apgyvendinimo²⁹ ir maitinimo paslaugų veiklos JA padalinių tinklu.

2.18 lentelė. Padalinių struktūra 2013 metais, proc.

Sektorius	Kauno apskritis	Kauno m. sav.	Klaipėdos m. sav.	Lietuvos Respublika
Administracinė ir aptarnavimo veikla	2,82	3,12	4,11	3,10
Apgyvendinimo ir maitinimo paslaugų veikla	2,75	2,86	2,92	2,78
Didmeninė ir mažmeninė prekyba; variklinių transporto priemonių ir motociklų remontas	32,20	31,04	29,38	31,95
Elektros, dujų, vandens tiekimas ir atliekų tvarkymas	0,97	0,84	0,77	0,97

²⁶ Kauno apskrities VMI 2016 01 11 dienos raštas Nr. (10.1E-03.3) K-217.

²⁷ Naujesnių duomenų LSD viešai nepateikia.

²⁸ Kauno technologijos universiteto, Lietuvos sporto universiteto, Lietuvos sveikatos mokslų universiteto, Kauno kolegijos, Kauno technikos kolegijos, VšĮ Kauno mokslo ir technologijų parko²⁸ padaliniai.

²⁹ Seniūnijos teritorijoje įsikūrę 5 viešbučiai.

Informacija ir ryšiai	2,03	2,55	1,30	1,95
Kasyba ir karjerų eksploatavimas; apdirbamoji gamyba	9,93	9,23	8,12	8,95
Meninė, pramoginė ir poilsio organizavimo veikla, kompiuterių ir asmeninių bei namų ūkio reikmenų taisymas, kita aptarnavimo veikla	11,41	11,25	11,92	10,59
Miškininkystė ir žuvininkystė	1,13	0,34	0,55	1,35
Nekilnojamojo turto operacijos	4,06	4,97	6,25	4,69
Profesinė, mokslinė ir techninė veikla	9,92	11,76	10,83	10,65
Statyba	11,95	10,24	9,30	12,16
Švietimas, sveikatos priežiūra ir kita komunalinė ir socialinė aptarnavimo veikla	5,69	6,75	4,84	4,98
Transportas ir saugojimas	5,16	5,06	9,71	5,88
Iš viso:	100,00	100,00	100,00	100,00

(Šaltinis: LSD)

Apyvartos tendencijos. 2011-2014 metais Kauno mieste veikusių įmonių ir jų padalinių apyvarta (2.18 lent.) išaugo nuo 8,48 iki 10,10 mlrd. eurų (↑19,06%) ir šis augimas buvo didesnis nei visose lyginamosiose teritorijose. Kauno mieste įvykdytų pardavimų apimtis 2014 metais sudarė 67,06 % visos Kauno apskrities pardavimų.

2.18 lentelė. Apyvarta 2011 ir 2014 metais pagal veiklos vykdymo vietą, tūkst. eurų

Teritorija	2011 m.	2014 m.	Pokytis 2011-2014 metais, proc.
Lietuvos Respublika	63.454.382,00	72.767.861,00	14,68
Kauno apskritis	13.413.777,00	15.059.746,00	12,27
Kauno m. sav.	8.481.442,00	10.098.089,00	19,06
Klaipėdos m. sav.	5.224.590,00	5.897.055,00	12,87

(Šaltinis: LSD)

Įmonių sukuriamos pridėtinės vertės tendencijos. 2011-2013 metais Kauno mieste veikusių įmonių ir jų padalinių sukurta pridėtinė vertė (2.19 lent.) išaugo nuo 2,47 iki 2,53 mlrd. eurų (↑12,46%) ir šis augimas buvo didesnis nei visose lyginamosiose teritorijose.

Kauno mieste sukurta pridėtinė vertė 2013 metais sudarė 71,34 % visos apskrities pridėtinės vertės.

2.19 lentelė. Pridėtinė vertė gamybos kainomis pagal veiklos vykdymo vietą, tūkst. eurų

Teritorija	2011 m.	2013 m.	Pokytis 2011-2013 m., proc.
Lietuvos Respublika	11.881.862,00	13.017.664,00	9,56
Kauno apskritis	2.467.646,00	2.531.540,00	2,59
Kauno m. sav.	1.605.841,00	1.805.913,00	12,46
Klaipėdos m. sav.	1.077.619,00	1.112.891,00	3,27

(Šaltinis: LSD)

2013 metais Kauno miesto savivaldybėje daugiausia pridėtinės vertės buvo sukurta didmeninės ir mažmeninės prekybos (30,00 %), kasybos ir apdirbamosios gamybos (24,98 %) bei statybos (10,12 %) sektoriuose (2.20 lent.).

Nagrinėtu laikotarpiu Kauno miestas, palyginus su Klaipėdos miestu, išsiskyrė didesne didmeninės ir mažmeninės prekybos, kasybos ir apdirbamosios gamybos, statybos, informacijos ir ryšių, profesinės, mokslinės ir techninės veiklos sektoriuose sukuriama pridėtine vertės dalimi, mažesne transporto ir saugojimo sektoriaus dalimi³⁰.

2.20 lentelė. Kauno miesto savivaldybėje sukurta pridėtinė vertė gamybos kainomis, tūkst. eurų

Sektorius	2011 m.	2013 m.	Dalis 2013 m., proc.	Pokytis 2011-2013 m., proc.
Didmeninė ir mažmeninė prekyba; variklinių transporto priemonių ir motociklų remontas	535.750,00	541.705,00	30,00	1,11
Kasyba ir karjerų eksploatavimas; apdirbamoji gamyba	369.942,00	451.113,00	24,98	21,94
Statyba	148.572,00	182.827,00	10,12	23,06
Transportas ir saugojimas	133.088,00	153.662,00	8,51	15,46
Profesinė, mokslinė ir techninė veikla	90.266,00	95.763,00	5,30	6,09
Elektros, dujų, vandens tiekimas ir atliekų tvarkymas	88.416,00	91.666,00	5,08	3,68
Informacija ir ryšiai	68.902,00	81.695,00	4,52	18,57
Administracinė ir aptarnavimo veikla	45.725,00	64.745,00	3,59	41,60
Nekilnojamojo turto operacijos	62.252,00	60.897,00	3,37	-2,18
Švietimas, sveikatos priežiūra ir kita komunalinė ir socialinė aptarnavimo veikla	24.993,00	34.527,00	1,91	38,15
Apgyvendinimo ir maitinimo paslaugų veikla ³¹	22.029,00	29.757,00	1,65	35,08
Meninė, pramoginė ir poilsio organizavimo veikla, kompiuterių ir asmeninių bei namų ūkio reikmenų taisymas, kita aptarnavimo veikla	12.934,00	15.349,00	0,85	18,67
Miškininkystė ir žuvininkystė	2.972,00	2.207,00	0,12	-25,74
Iš viso	1.605.841,00	1.805.913,00	100,00	12,46

(Šaltinis: LSD)

Svarbią vietą Žaliakalnio seniūnijos ekonomikos plėtroje užima seniūnijoje veikianti VšĮ Kauno mokslo ir technologijų parkas (KMTP). 2014 m. jame veiklą vykdė 76 įmonės, kurios per metus sukūrė 191 naują, aukštą pridėtinę vertę kuriančią darbo vietą. Mokslo ir technologijų parke per metus įsikūrė 10 naujų įmonių, o išėjo 4 įmonės³².

³⁰ Klaipėdos mieste dėl Klaipėdos jūrų uosto įtakos transporto ir saugojimo sektoriaus dalis sukurtoje pridėtinėje vertėje 2013 metais siekė net 33,00%.

³¹ 2011-2014 metais užsienio turistams suteiktų nakvynių skaičius Kauno mieste išaugo 25,78 % iki 265.549. Žaliakalnyje veikia 5 aukštos klasės viešbučiai, viename jų įrengtas modernus ekoturizmo kompleksas. 2015 metais dėl terorizmo grėsmės, pabėgėlių srauto Vakarų Europoje ir Azijoje žymiai sumažėjo turistų srautas į labiausiai į iki tol itin lankomus regionus, o padidėjo Centrinės ir Rytų Europos šalių patrauklumas.

³² Statistiniais duomenimis Lietuvoje pirmaisiais savo veiklos metais 36,7 proc. įsisteigusių įmonių bankrutavo ar sustabdė savo veiklą, tuo tarpu Mokslo parke nebankrutavo nei viena įmonė. Tai rodo, kad teikiamų paslaugų paketas yra tinkamai parinktas ir atitinka verslo įmonių poreikius (šaltinis: VšĮ Kauno mokslo ir technologijų parko 2014 metų veiklos ataskaita).

KMTP įsikūrusios įmonės per 2014 m. į valstybės biudžetą sumokėjo 16,3 mln. litų įvairių mokesčių. KMTP yra vienas aktyvių inovacijų ekosistemos dalyvių. Todėl didelis dėmesys 2014 metais buvo skiriamas įmonių inovatyvumo didinimui. Tai atliekama skatinant verslo įmonių ir mokslo bendradarbiavimą. 2014 m. KMTP veikiančiose įmonėse dirbo 41 mokslininkas (tyrėjas). Bendrų projektų su mokslo institucijomis skaičius, lyginant su 2013 metais, išaugo nuo 15 iki 33. 2014 metais Mokslo parke veikiančios įmonės įgyvendino 41 inovacinį projektą, sukūrė 132 naujus produktus ar technologijas, licencijavo 4 technologijas. Šių įmonių investicijos į mokymus sudarė 353,4 tūkst. litų, o investicijos į MTEP – 1,24 mln. litų. KMTP, vykdydamas verslumą skatinančius projektus, tiesiogiai prisidėjo prie 18 technologinių įmonių įsisteigimo. Dauguma jų savo veiklą vystė KMTP³³.

Užimtųjų (dirbančių Kauno miesto savivaldybėje) struktūros tendencijos. 2011-2013 metais dirbančiųjų Kauno miesto savivaldybėje esančiuose JA ir jų padaliniuose skaičius (2.21 lent.) išaugo nuo 123.177 iki 133.646 asmenų (↑8,50 %). Daugiausia užimtųjų buvo prekybos ir remonto (29,12 %), kasybos ir apdirbamosios gamybos (21,58 %), statybos (10,72 %), transporto ir saugojimo (8,36 %) sektoriuose.

Nagrinėjamu laikotarpiu užimtųjų skaičius sparčiausiai augo švietimo, sveikatos, komunalinės ir socialinės veiklos (23,03 %), poilsio organizavimo ir kitos aptarnavimo veiklos (17,96 %) sektoriuose.

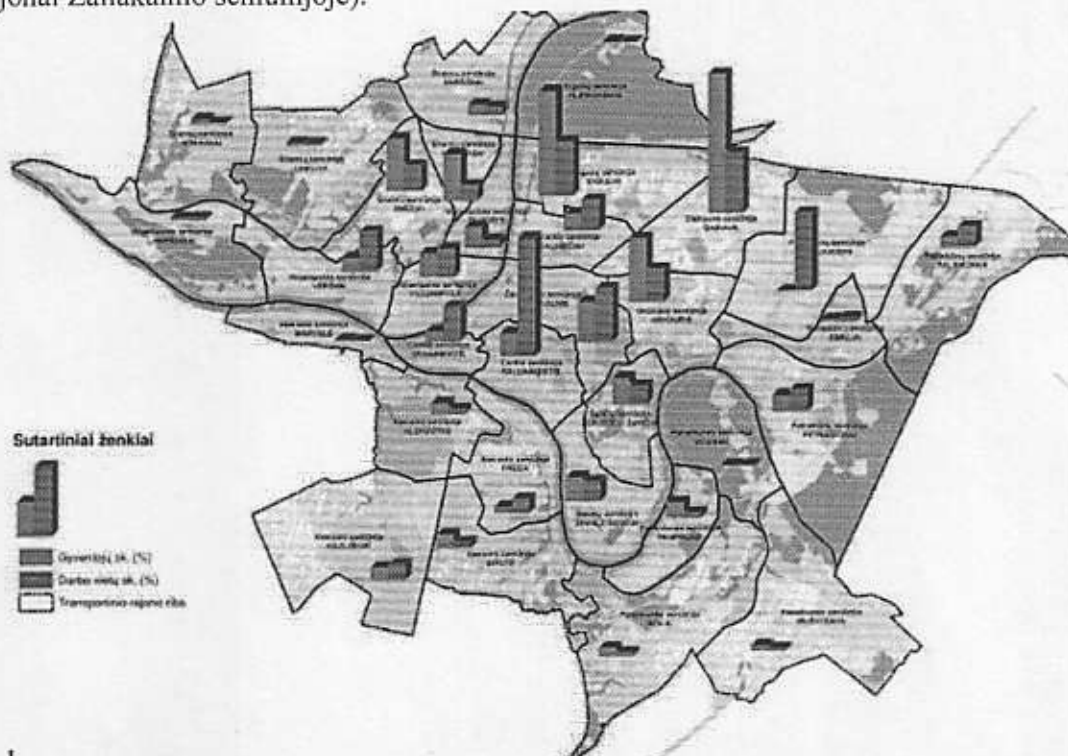
2.21 lentelė. Užimtųjų JA padaliniuose skaičius

Sektorius	2011 m.	2013 m.	Pokytis 2011-2013 m., proc.	Dalis 2013 m., proc.
Administracinė ir aptarnavimo veikla	5.123	5.915	15,46	4,43
Apygyvendinimo ir maitinimo paslaugų veikla	5.386	6.208	15,26	4,65
Didmeninė ir mažmeninė prekyba; variklinių transporto priemonių ir motociklų remontas	37.332	38.917	4,25	29,12
Elektros, dujų, vandens tiekimas ir atliekų tvarkymas	3.362	3.280	-2,44	2,45
Informacija ir ryšiai	3.687	4.127	11,93	3,09
Kasyba ir karjerų eksploatavimas; apdirbamoji gamyba	26.596	28.838	8,43	21,58
Meninė, pramoginė ir poilsio organizavimo veikla, kompiuterių ir asmeninių bei namų ūkio reikmenų taisymas, kita aptarnavimo veikla	3.168	3.737	17,96	2,80
Miškininkystė ir žuvininkystė	223	236	5,83	0,18
Nekilnojamojo turto operacijos	2.684	2.909	8,38	2,18
Profesinė, mokslinė ir techninė veikla	7.753	8.602	10,95	6,44
Statyba	13.115	14.321	9,20	10,72
Švietimas, sveikatos priežiūra ir kita komunalinė ir socialinė aptarnavimo veikla	4.377	5.385	23,03	4,03
Transportas ir saugojimas	10.371	11.171	7,71	8,36
Iš viso:	123.177	133.646	8,50	100,00

(Šaltinis: LSD)

³³ Šaltinis: VšĮ Kauno mokslo ir technologijų parko 2014 metų veiklos ataskaita.

Duomenų apie užimtųjų JA padaliniuose Žaliakalnio seniūnijoje negauta, tačiau netiesioginiai duomenys (gauti rengiant Kauno miesto bendrąjį planą), 2.20 pav., rodo, kad didžiausia dalis Kauno miesto darbo vietų koncentruojasi Naujamiesčio (Centro seniūnija), Naujasodžio (Petrašiūnų seniūnija) bei Dainavos (Dainavos seniūnija) rajonuose: Naujamiestyje koncentruojasi komercinės ir smulkaus verslo įmonės, Naujasodyje bei Dainavoje – daugiausia pramonės įmonių. Kiek mažiau darbo vietų koncentruojasi Kalniečių ir Žaliakalnio rajonuose (abu rajonai Žaliakalnio seniūnijoje).

2.20 pav. Kauno miesto gyventojų ir darbo vietų pasiskirstymas pagal rajonus
(šaltinis: Kauno miesto bendrasis planas)

Laisvų darbo vietų tendencijos. 2011-2015 metais laisvų darbo vietų skaičius Kauno miesto savivaldybėje didėjo (2.22 lentelė) 2,1 karto sparčiau, nei Klaipėdos miesto savivaldybėje.

2.22 lentelė. Vidutinis metinis laisvų darbo vietų skaičius laikotarpio pabaigoje

Teritorija	2011 m.	2015 m.	Pokytis 2011-2015 m., proc.
Lietuvos Respublika	3.228,90	7.990,00	147,45
Kauno apskritis	690,30	1.639,70	137,53
Kauno m. sav.	546,00	1.147,90	110,24
Klaipėdos m. sav.	476,30	734,50	54,21

(šaltinis: LDB; 2015 m. lapkričio mėn. 30 d. duomenys)

Savarankiškai veiklą vykdančias asmenys. 2011-2015 metais Kauno miesto savivaldybėje bendras individualią veiklą vykdančių gyventojų skaičius išaugo nuo 18.034 iki 21.791 asmens – 20,83% (2.23 lent.)³⁴. Panašios tendencijos buvo stebimos ir lyginamosiose teritorijose.

2.23 lentelė. Savarankiškai veiklą vykdančias asmenys Kauno miesto savivaldybėje

Mokesčių mokėtojo tipas	2011 m. gruodžio 1 d.	2015 m. gruodžio 1 d.	Pokytis 2011-2015 m., proc.
Asmenys, įsigiję verslo liudijimus	4.725	4.306	-8,87
Gyventojas, vykdančias individualią veiklą, susijusią su laisvųjų profesijų veikla	33	1.610	4.778,79
Gyventojai, vykdančias individualią veiklą žemės ūkyje	8.590	6.343	-26,16
Kiti gyventojai, vykdančias individualią veiklą	4.686	9.532	103,41
Iš viso:	18.034	21.791	20,83

(šaltinis: VMI, duomenys už 11 mėnesių)

Ekonominės situacijos atitikimas gyventojų poreikių analizės išvadoms bei VVG teritorijos vizijai. VVG teritorijos ekonominė analizė parodė teigiamas ekonomines tendencijas beveik visose nagrinėtose srityse: užimtų gyventojų skaičius augo, palyginti didelė gyventojų dalis yra užimti pirminės gamybos sektoriuose, statyboje; nedarbas mažėjo; laisvų darbo vietų skaičius augo; augo asmenų, dirbusių su verslo liudijimu, skaičius. Vis tik bendras verslumas savivaldybėje buvo nežymiai didesnis nei šalyje ir mažesnis nei Klaipėdos savivaldybėje.

Nuomonės tyrime gyventojai pažymėjo, kad konsultacijos besikuriančioms įmonėms, išsiėmusiems verslo liudijimus arba dirbantiems pagal individualios veiklos pažymą asmenims, patyrusių verslininkų patarimai pradedantiems verslininkams, konsultacijos kaip pradėti savo verslą galėtų Žaliakalnio gyventojus paskatinti užsiimti verslu. Tapti mentorais ir konsultuoti pradedančiuosius sutiktų 40% gyventojų nuomonės tyrime dalyvavusių verslu užsiimančių respondentų³⁵.

2.4. KAUNO MIESTO INTEGRUOTOS TERITORIJOS VYSTYMO PROGRAMOS ANALIZĖ

Šiame skyriuje analizuojamos 2014–2020 metų Kauno miesto integruotos teritorijos vystymo programos, patvirtintos Kauno miesto savivaldybės tarybos 2015 m. rugsėjo 8 d. sprendimu Nr. T-470, nuostatos Žaliakalnio tikslinės teritorijos atžvilgiu.

Bendrosios nuostatos. 2014–2020 metų Kauno miesto integruotoje teritorijos vystymo programoje (toliau – Kauno ITV programa) pateikiama Kauno ITV programos įgyvendinimo teritorijos situacijos analizė, vystymo tikslai, uždaviniai ir priemonės, programos veiksmų planas. Rengiant Kauno ITV programą vadovautasi 2014–2020 metų nacionalinės pažangos programos, 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos, Kauno regiono plėtros iki 2020 m. plano, Kauno miesto savivaldybės teritorijos bendrojo plano, Kauno miesto savivaldybės

³⁴ Kauno apskrities VMI 2016 01 11 dienos raštu Nr. (10.1E-03.3) K-217 pažymėjo, kad pateikti duomenis apie Žaliakalnio seniūnijos gyventojų savarankišką veiklą neturi techninių galimybių.

³⁵ Kauno miesto Žaliakalnio seniūnijos gyventojų apklausos ataskaita. Žaliakalnio VVG, 2016.

strateginio plėtros plano iki 2022 metų nuostatomis. Šio dokumento pagrindu rengiami trumpesnio laikotarpio tikslinių teritorijų plėtros planavimo dokumentai, investiciniai projektai.

Kauno ITV programos tikslai ir uždaviniai. Toliau pateikiami Kauno ITV programoje nurodyti tikslai ir uždaviniai bei jų įgyvendinimo stebėsenos rodikliai.

2.24 lentelė. Kauno ITV programos tikslai ir uždaviniai, stebėsenos rodikliai

Tikslai, uždaviniai	Stebėsenos rodikliai
1. Tikslas. Sumažinti neigiamas demografines tendencijas Kauno miesto tikslinėse teritorijose, gerinant gyvenamąją aplinką.	Kauno ITV programoje nurodyta, kad 2023 metais gyventojų skaičius Kauno mieste išaugs 0,2% (efekto rodiklis 1-E), įmonių skaičius 1000 gyventojų padidės iki 36,5 (rezultato rodiklis 1-R-1), išvykusių gyventojų skaičius sieks 7 100 asmenų (rezultato rodiklis 1-R-2), vidutinės disponuojamos namų ūkio pajamos sieks 941,27 Eur (rezultato rodiklis 1-R-3); kietųjų dalelių vidutinės paros koncentracijos metinis pokytis sieks (-1,5) proc. (rezultato rodiklis 1-R-4)
1.1. Uždavinys. Sudaryti sąlygas naujų darbo vietų kūrimui, kuriant naujus ir stiprinant esamus traukos centrus tikslinėse teritorijose	Kauno ITV programoje numatyti šie uždavinio įgyvendinimo produktų rodikliai: 1-1-P-1 Sukurtos arba atnaujintos atviros erdvės miestų vietovėse – 1 530 029 m ² ; 1-1-P-2 Pastatyti arba atnaujinti viešieji arba komerciniai pastatai miestų vietovėse – 16 765 m ² ; 1-1-P-3 Sutvarkyti, įrengti ir pritaikyti lankymui gamtos ir kultūros paveldo objektai ir teritorijos – 3 vnt.; 1-1-P-4 Modernizuoti kultūros infrastruktūros objektai – 8 vnt.; 1-1-P-5 Tikslinių grupių asmenys, kurie dalyvavo informavimo, švietimo ir mokymo renginiuose bei sveikatos raštingumą didinančiose veiklose – 5 339 asmenys; 1-1-P-6 Metinis pirminės energijos suvartojimo viešuosiuose pastatuose sumažėjimas – 520 680 kWh/per metus Kauno ITV programoje numatytas uždavinio įgyvendinimo rezultatas – 2023 metais įmonių skaičius 1000 gyventojų padidės iki 36,5 (rezultato rodiklis 1-R-1).
1.2. Uždavinys. Didinti tikslinių teritorijų patrauklumą gyventojams, kompleksiskai gerinant ir plėtojant viešąją infrastruktūrą	Kauno ITV programoje numatyti šie uždavinio įgyvendinimo produktų rodikliai: 1-2-P-1 Švietimo ir kitų švietimo teikėjų įstaigos, kuriose pagal veiksmų programą ERPF lėšomis sukurta ar atnaujinta ne mažiau nei viena edukacinė erdvė – 15 vnt.; 1-2-P-2 Investicijas gavusios vaikų priežiūros arba švietimo infrastruktūros pajėgumas – 6271 asm.; 1-2-P-3 Papildomi gyventojai, kuriems teikiamos pagerintos nuotekų tvarkymo paslaugos – 354 asm.; 1-2-P-4 Rekonstruotų vandens tiekimo ir nuotekų surinkimo tinklų ilgis – 3,63 km; 1-2-P-5 Lietaus nuotėkio plotas, iš kurio surenkamam paviršiniam (lietaus) vandeniui tvarkyti, įrengta ir (ar) rekonstruota infrastruktūra – 58,90 ha; 1-2-P-6 Sukurti/pagerinti atskiro komunalinių atliekų surinkimo pajėgumai – 1384 t; 1-2-P-7 Metinis pirminės energijos suvartojimo viešuosiuose pastatuose sumažėjimas – 1581170 kWh/per metus; 1-2-P-8 Metinis pirminės energijos suvartojimo daugiabučiuose pastatuose sumažėjimas – 17 904 MWh/per metus; 1-2-P-9 Papildomi atsinaujinančių išteklių energijos gamybos pajėgumai – 140 MWh; 1-2-P-10 Modernizuoti centralizuoto šilumos tiekimo tinklai – 33,6 km. Kauno ITV programoje numatytas uždavinio įgyvendinimo rezultatas – 2023 metais išvykusių gyventojų skaičius sieks 7 100

	asmenų (rezultato rodiklis 1-R-2).
1.3. Uždavinys. Mažinti socialinę atskirtį, skatinant socialiai pažeidžiamų grupių integraciją ir sveiką gyvenimo būdą	Kauno ITV programoje numatyti šie uždavinio įgyvendinimo produktų rodikliai: 1-3-P-1 Investicijas gavę socialinių paslaugų infrastruktūros objektai – 1 vnt.; 1-3-P-2 Naujai įrengtų ar įsigytų socialinių būstų skaičius – 131 vnt.; 1-3-P-3 Pastatyti arba atnaujinti viešieji arba komerciniai pastatai miestų vietovėse – 978 m²; 1-3-P-4 Modernizuoti kultūros infrastruktūros objektai – 1 vnt.; 1-3-P-5 Tikslinių grupių asmenys, kurie dalyvavo informavimo, švietimo ir mokymo renginiuose bei sveikatos raštingumą didinančiose veiklose – 27332 asm.; 1-3-P-6 Viešasis sveikatos priežiūros paslaugas teikiančių įstaigų, kuriose pagerinta paslaugų teikimo infrastruktūra, skaičius – 2 vnt.; 1-3-P-7 Gyventojai, turintys galimybę pasinaudoti pagerintomis sveikatos priežiūros paslaugomis – 64945 asm.; 1-3-P-8 Projektų, kuriuos visiškai arba iš dalies įgyvendino socialiniai partneriai ar NVO skaičius – 4 vnt. Kauno ITV programoje numatytas uždavinio įgyvendinimo rezultatas – 2023 metais vidutinės disponuojamos namų ūkio pajamos sieks 941,27 Eur (rezultato rodiklis 1-R-3).
1.4. Uždavinys. Mažinti oro užterštumą, kuriant saugią ir darnią susisiekimo sistemą	Kauno ITV programoje numatyti šie uždavinio įgyvendinimo produktų rodikliai: 1-4-P-1 Bendras rekonstruotų arba atnaujintų kelių ilgis – 10,61 km; 1-4-P-2 Įgyvendintos darnaus judumo priemonės – 2 vnt.; 1-4-P-3 Įrengtų naujų dviračių ir/ar pėsčiųjų takų ir/ar trasų ilgis – 11 km; 1-4-P-4 Įdiegtos saugų eismą gerinančios ir aplinkosaugos priemonės – 3 vnt.; 1-4-P-5 Įsigyti gatvių valymo įrenginiai – 6 vnt.; 1-4-P-6 Įdiegtos intelektinės transporto sistemos – 1 vnt.; 1-4-P-7 Įsigytos naujos ekologiškos viešojo transporto priemonės – 9 vnt. Kauno ITV programoje numatytas uždavinio įgyvendinimo rezultatas – 2023 metais Kietųjų dalelių vidutinės paros koncentracijos metinis pokytis sieks (-1,5) proc. (rezultato rodiklis 1-R-4).

Kauno ITV programos tikslų ir uždavinių įgyvendinimas Žaliakalnio tikslinėje teritorijoje. Siekiant įgyvendinti 1.1. Uždavinį „Sudaryti sąlygas naujų darbo vietų kūrimui, kuriant naujus ir stiprinant esamus traukos centrus tikslinėse teritorijose“ Žaliakalnio tikslinėje teritorijoje planuojamos šios viešųjų materialinių ir (ar) nematerialinių investicijų (ES, valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų viešųjų lėšų) lėšomis numatomos įgyvendinti priemonės³⁶:

1.1.1.3. Kauno sporto halės išvystymas į daigafunkcij centrą visuomenės poreikiams;

1.1.1.8. Sutvarkyti teritoriją prie daigafunkcio S. Dariaus ir S.Girėno sveikatinimo, kultūros ir užimtumo centro, Lietuvos Sporto Universiteto ir Sporto halės, sutvarkant aikštę ir pritaikant ją renginiams bei visuomenės poreikiams, pėsčiųjų takus ir želdinius, rekonstruoti apšvietimą, automobilių parkavimo aikšteles prie Ažuolyno gatvės;

1.1.1.9. Daigafunkcio S.Dariaus ir S.Girėno sveikatinimo, kultūros ir užimtumo centro įkūrimas panaudojant ir pritaikant S.Dariaus ir S.Girėno stadiono infrastruktūrą;

1.1.1.13. Kompleksiškai rekonstruoti Ažuolyno parke esamą infrastuktūrą pritaikant ją visuomenės poreikiams (pėsčiųjų, bėgimo takų, apšvietimo įrengimas, želdinių tvarkymas),

³⁶ be projektų, kurių įgyvendinimui numatomos naudoti finansinės priemonės; be projektų, kurie bus įgyvendinami konkurso būdu.

rekonstruoti Dainų slėnio teritoriją, siekiant esamas erdves pritaikyti kultūros, poilsio ir rekreacijos reikmėms ir kt.

Siekiant įgyvendinti **1.2. Uždavinį** „Didinti tikslinių teritorijų patrauklumą gyventojams, kompleksiškai gerinant ir plėtojant viešąją infrastruktūrą“ Žaliakalnio tikslinėje teritorijoje planuojamos šios viešųjų materialinių ir (ar) nematerialinių investicijų (ES, valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų viešųjų lėšų) lėšomis numatomos įgyvendinti priemonės³⁷:

1.2.1.1. Žaliakalnio ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo įstaigų modernizavimas didinant paslaugų prieinamumą (Kauno lopšelio-darželio „Svirnelis“, Kauno mokyklos - darželio „Rūtelė“, Kauno Žaliakalnio lopšelis - darželis);

1.2.1.2. Žaliakalnio bendrojo ugdymo įstaigų modernizavimas didinant paslaugų efektyvumą (Jono Jablonskio gimnazija, Žaliakalnio progimnazija, KTU licėjus);

1.2.1.3. Žaliakalnio švietimo įstaigų modernizavimas plėtojant vaikų ir jaunimo neformalaus ugdymo galimybes (A.Kačanausko vaikų muzikos mokykla);

1.2.1.7. Kauno žiemos sporto mokyklos „Baltų Ainiai“ pritaikymas bendruomenės ir miesto gyventojų aktyviam laisvalaikio užimtumui;

1.2.1.8. Neries upės kairiajame kranto šlaite buitinių nuotekų kanalizacijos tinklų plėtra;

1.2.1.9. Neries upės kairiajame kranto šlaite esančių buitinių nuotekų tinklų rekonstrukcija;

1.2.1.10. Lietaus nuotekų sistemų rekonstrukcija ir plėtra;

1.2.1.14. Pusiaus požeminių ir antžeminių atliekų surinkimo konteinerių aikštelių įrengimas Žaliakalnyje.

Siekiant įgyvendinti **1.3. Uždavinį** „Mažinti socialinę atskirtį, skatinant socialiai pažeidžiamų grupių integraciją ir sveiką gyvenimo būdą“ Žaliakalnio tikslinėje teritorijoje planuojamos šios viešųjų materialinių ir (ar) nematerialinių investicijų (ES, valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų viešųjų lėšų) lėšomis numatomos įgyvendinti priemonės³⁸:

1.3.1.3. Žaliakalnio NVO multifunkcinio centro įrengimas (Savanorių pr. 241A), siekiant aktyvinti bendruomenių socialinę, sociokultūrinę ir kultūrinę veiklą bei skatinti verslumą;

1.3.2.1. Pagal Aleksoto ir Žaliakalnio teritorijose veikiančių VVG parengtas vietos plėtros strategijas (bendradarbiaujant savivaldybei, įmonėms ir verslo asociacijoms, bendruomenėms ir kitoms nevyriausybinėms organizacijoms) įgyvendinti vietos bendruomenių socialines ir kultūrines iniciatyvas socialinei integracijai didinti; jaunimo bei socialinio verslumo iniciatyvas; veiklas skatinančias jaunimo užimtumą, įdarbinimą ir verslumą.

Siekiant įgyvendinti **1.4. Uždavinį** „Mažinti oro užterštumą, kuriant saugią ir darnią susisiekimo sistemą“ Žaliakalnio tikslinėje teritorijoje planuojamos šios viešųjų materialinių ir (ar) nematerialinių investicijų (ES, valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų viešųjų lėšų) lėšomis numatomos įgyvendinti priemonės³⁹:

1.4.1.1. Radvilėnų plento (nuo A. Baranausko g. iki Zoologijos sodo pabaigos) rekonstrukcija;

1.4.1.4. Dviračių ir pėsčiųjų tako Savanorių pr. įrengimas (tako ilgis 6 km);

1.4.1.6. Šviesoforinės įrangos J. Lukšos-Daumanto g. ir Sukilėlių pr. sankryžoje įrengimas;

1.4.1.8. Šviesoforinės įrangos Eivenių g. ir Sukilėlių pr. sankryžoje įrengimas;

1.4.1.9. Eismo saugos įrenginių rekonstrukcija Savanorių prospekte.

³⁷ be projektų, kurių įgyvendinimui numatomos naudoti finansinės priemonės; be projektų, kurie bus įgyvendinami konkurso būdu.

³⁸ be projektų, kurių įgyvendinimui numatomos naudoti finansinės priemonės; be projektų, kurie bus įgyvendinami konkurso būdu.

³⁹ be projektų, kurių įgyvendinimui numatomos naudoti finansinės priemonės; be projektų, kurie bus įgyvendinami konkurso būdu.

2.5. TERITORIJOS SSGG ANALIZĖ

Stiprybės		Aktualumo įvertinimas	Stiprybes pagrindžianti informacija, prielaidos
1.	Susiformavęs Žaliakalnio, kaip prestižinio rajono, įvaizdis	5	Dalis teritorijos yra įtraukta į Nekilnojamųjų kultūros vertybių registro urbanizuotų vietovių sąrašą. Didžioji teritorijos dalis patenka į 15.3, 15.4, 15.5, 15.6, 15.7, 15.21 zonas, kuriose ribota nekilnojamojo turto pasiūla lemia palyginti aukštas nekilnojamojo turto kainas.
2.	Palyginti geras migracijos saldo	5	2012-2014 metais Žaliakalnio seniūnijos neto migracija buvo teigiama ir didėjo nuo 1.090 iki 1.167 asmenų. Teigiama neto migracija Žaliakalnio seniūnijoje sietina su padidėjusiu jaunų šeimų apsigyvenimu Žaliakalnio seniūnijoje.
3.	Aukštas verslumo lygis	5	Kauno mieste 2015 metų pradžioje tūkstančiui gyventojų teko 42,85 įmonės, kai Lietuvoje šis rodiklis siekia 31,84. 2011 metų gyventojų ir būstų surašymo duomenimis Kauno miesto savivaldybėje 1,55 % gyventojų pagrindinis pragyvenimo šaltinis buvo savo ar šeimos verslo pajamos. Kauno mieste buvo didesnė gyventojų dalis, kurios pagrindinis pragyvenimo šaltinis – pajamos iš savo ar šeimos verslo. 2011-2015 metais Kauno miesto savivaldybėje bendras individualią veiklą vykdžiusių gyventojų skaičius išaugo nuo 18.034 iki 21.791 asmens (20,83 %).
4.	Teritorijoje veikia palyginti daug aukštojo mokslo, profesinės ir techninės veiklos įstaigų	5	Teritorijoje veikia Kauno technologijos universiteto, Lietuvos sporto universiteto, Lietuvos sveikatos mokslų universiteto, Kauno kolegijos, Kauno technikos kolegijos, VšĮ Kauno mokslo ir technologijų parko padaliniai.
5.	Teritorija išsiskiria itin didele gyventojų su aukštuoju išsilavinimu dalimi	4	2011 metų gyventojų ir būstų surašymo duomenimis Kauno miestas išsiskiria itin didele gyventojų su aukštuoju išsilavinimu dalimi (30,16 %). Atsižvelgiant į tai, kad Žaliakalnio seniūnijoje veikia kelių aukštųjų mokyklų (Lietuvos sveikatos mokslų universiteto, Lietuvos sporto universiteto, Kauno technologijos universiteto, Kauno kolegijos, Kauno technikos kolegijos) padaliniai ir bendrabučiai, galima daryti prielaidą, kad gyventojų su aukštuoju išsilavinimu dalis seniūnijoje yra didesnė
6.	Teritorija išsiskiria rekreaciniais objektais, kurie pritraukia didelę dalį lankytojų	3	Žaliakalnyje gausu miesto svarbos esamų ir plėtotinų sporto, kultūros ir rekreacinių viešųjų erdvių ir teritorijų: S. Dariaus ir S. Girėno stadiono ir sporto halės erdvė, P. Vileišio aikštė su ledo arena bei futbolo ir lengvosios atletikos maniežių erdve, Kristaus Prisikėlimo šventovės aikštė, Kauko laiptų baseino zona, Sporto gatvė, Ažuolyno parkas, Kauno tvirtovės VII fortas ir kt.

Silpnybės		Aktualumo įvertinimas	Silpnybes pagrindžianti informacija, prielaidos
1.	Palyginti sparčiai mažėjantis gyventojų skaičius	5	Žaliakalnio seniūnijoje gyventojų skaičius mažėjo sparčiau (5,30 %). Gyventojų skaičių mažino nemenka emigracija, didelis mirtingumas ir mažėjantis jaunų asmenų skaičius
2.	Teritorijoje susiformavusi nepalanki gyventojų demografinė struktūra	5	Žaliakalnio seniūnija išsiskiria didesniu 65 metų ir vyresnių gyventojų skaičiumi, mažesniu vaikų iki 14 metų skaičiumi, mažesniu 30-39 metų amžiaus asmenų skaičiumi.
3.	Nuosekliai mažėjanti darbo jėga	5	Tai susiję su dviem tendencijomis: pirma, mažėjo darbingo amžiaus gyventojų skaičius; antra, lėčiau nei anksčiau didėjo gyventojų aktyvumo lygis – darbo rinkoje dalyvaujančių gyventojų dalis. Darbingo amžiaus gyventojų skaičių mažina nemenka emigracija, didelis mirtingumas ir mažėjantis šių gyventojų grupę papildančių jaunų asmenų skaičius.
4.	Palyginti didelis neaktyvių gyventojų skaičius	5	2015 metų lapkričio 1 dienos duomenimis Žaliakalnio seniūnijoje neaktyvių gyventojų 16-64 metų amžiaus grupėje buvo apie 3.747 asmenys, 65 m. ir vyresnių gyventojų grupėje – apie 5.012 asmenų, iš viso apie 8.759 asmenys. 2015 metų III ketvirtį darbo jėgos aktyvumo lygis šalies miestuose pagal visas amžiaus grupes siekė 61,2 %: 15-64 metų amžiaus grupėje – 76,4 %, 65 metų ir vyresnių gyventojų grupėje – 6,6 %. Palyginti su 2012 metų laikotarpiu, 65 metų ir vyresnių gyventojų grupėje aktyvumas sumažėjo. EBPO duomenys rodo, jog 2014 metais Suomijoje 65 metų ir vyresnių gyventojų grupėje darbo jėgos aktyvumo lygis siekė 10,1 %, o Švedijoje – 17,0 %, Norvegijoje – 19,4 %, Estijoje – 20,8 %, o vidutiniškai EBPO šalyse – 13,8 %.
5.	Palyginti didelis socialinę atskirtį patiriančių gyventojų skaičius	4	2015 metų pabaigoje Žaliakalnio seniūnijoje buvo 744 specialių poreikių šeimos narius globojantys asmenys ir 205 asmenys, esantys atostogose vaikui prižiūrėti (iki vaikui sukaks treji metai), 557 socialinės pašalpos gavėjai, 57 asmenys, kuriems skirta globos išmoka. 2015 metų pabaigoje seniūnijoje 1000-iui gyventojų teko 1,74 socialinės rizikos šeimos. Seniūnijoje šis rodiklis buvo didesnis negu vidutiniškai Kauno mieste. Vaikų socialinės rizikos šeimose skaičius 1000-iui gyventojų Žaliakalnio seniūnijoje 2015 metų lapkričio mėn. 1 d. siekė 3,04 ir buvo didesnis, negu vidutiniškai Kauno mieste.
6.	Nedidelis savanorystės pagrindais veiklą vykdančių asmenų skaičius	4	2015 metų pabaigoje Žaliakalnio seniūnijoje buvo palyginti nedidelė gyventojų dalis, kurie dalį savo laiko skyrė savanoriškai veiklai ⁴⁰ .

⁴⁰ Kauno miesto Žaliakalnio seniūnijos gyventojų apklausos ataskaita. Žaliakalnio VVG, 2016.

	Galimybės	Aktualumo įvertinimas	Galimybes pagrindžianti informacija, prielaidos
1.	Naujų verslų ir darbo vietų kūrimas eksportuojančių įmonių aptarnavimo sferoje dėl gerėjančių vartotojų ir verslo pasitikėjimo rodiklių užsienio rinkose	5	TVF prognozuoja, kad Rytų rinkose ekonominis nuosmukis 2016-2017 metais turėtų pereiti į augimo fazę, Vakarų rinkose nežymus ekonominis augimas turėtų stiprėti. Tokį vertinimą lemia gerėjantys vartotojų ir verslo pasitikėjimo rodikliai, vartotojams palankios žaliavų kainų tendencijos, gerėjančios finansavimo sąlygos, žemos palūkanų normos. Reikšmingai prie Kauno regiono BVP augimo ateityje gali prisidėti transporto ir saugojimo veiklos plėtra. Kauno regionas geografiniu požiūriu patenka į trijų tarptautinių transporto koridorių „Šiaurės jūra-Baltijos jūra“, „Baltijos jūra-Adrijos jūra“, „Rytų-Vakarų transporto koridorius“ tiesioginės įtakos zoną. Visa tai sudarys sąlygas spartesniais tempais augti ir Lietuvos eksportui ir BVP. Augančios pajamos iš eksporto sudarys galimybę Žaliakalnio įmonėms plėtoti aptarnavimo veiklas eksportuojančioms įmonėms, įtraukiant neaktyvius gyventojus, socialinę atskirtį patiriančius asmenis.
2.	Naujų verslų ir darbo vietų kūrimas vietos gyventojų aptarnavimo sferoje	5	Prognozuojama, kad šalies ūkio augimą ir ateinančiais metais palankiai veiks privatus vartojimas, kuris 2015 metais kilo gana daug, nepaisant tebesančio neapibrėžtumo dėl šalies ūkio perspektyvų, kurios jau kurį laiką prastėjo. Tai sudarys sąlygas Žaliakalnio įmonėms plėtoti vietos gyventojams skirtas aptarnavimo veiklas, įtraukiant neaktyvius gyventojus, socialinę atskirtį patiriančius asmenis.
3.	Turistų pritraukimas ir aptarnavimas dėl nepalankios saugumo situacijos Europoje	3	2011-2014 metais užsienio turistams suteiktų nakvynių skaičius Kauno mieste išaugo 25,78 % iki 265.549. Žaliakalnyje veikia 5 aukštos klasės viešbučiai, viename jų įrengtas modernus ekoturizmo kompleksas. 2015 metais dėl terorizmo grėsmės, pabėgėlių srauto Vakarų Europoje ir Azijoje žymiai sumažėjo turistų srautas į labiausiai iki tol lankomus regionus, o padidėjo Centrinės ir Rytų Europos šalių patrauklumas.
4.	Pabėgėlių statusą gaunančių asmenų integracija į darbo rinką dėl neigiamų karinių ir politinių procesų Azijos ir Afrikos šalyse	2	Kaune prieglobstį gavusių užsieniečių integracijos programoje 2015 metų lapkričio 30 dienos duomenimis dalyvavo 20 asmenų (10 suaugusių ir 10 vaikų). Pabėgėlio statusą Kaune turi 4 asmenys (1 suaugęs ir 3 vaikai). Iš integracijos programose dalyvaujančių asmenų niekas negyvena Žaliakalnio seniūnijoje (daugiausia užsieniečiai gyvena Eigulių, Centro ir Šančių seniūnijose (šaltinis: Lietuvos Raudonojo Kryžiaus draugijos Pabėgėlių integracijos centras). Planuojama, jog Lietuvoje vien per artimiausius dvejus metus bus priimta daugiau nei 1000 pabėgėlių, todėl daroma prielaida, jog ir Žaliakalnyje pabėgėlių statusą gavusių asmenų skaičius išaugs iki 10 asmenų, iš kurių 5 bus suaugę asmenys.

